

Adalat B. lığı Personel Kayıt No 17371
Kurullara Havale

28 MART 1991

HAKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞINA

SİKAYETÇİ : Avukat İbrahim AÇAN

SİKAYET OLUNAN : Çayhan ÜLGEN(18589)--İstanbul DGM. C.Savcısı

OLAYLAR : 1. 28 Kasım 1987 günü B S isimli kişi

İstanbul Em.I.Ş.Müdürlüğüne gelerek:Oturduğu yere bitişik dairedeki kiracılarının bir süredenberi eve gelmediklerini,pençereden baktığında içeride yasak yayınlar,yazı ve teksir makinası bulunduğunu bildirmesi üzerine Em.I.Ş. görevlileri evi açtıklarında içeride yasadışı TİKB ve TKP/ML-Hareketi adlı örgütlere ait yayınlar bulunduğunu saptayarak B S ve eşi F S 'yi Em.I.Ş.ye götürerek mevcut fotoğraf albümünden bu örgüt evinde oturan ve bu eve gelip giden kişilerin teşhisini istiyorlar.

Her iki kişi de evlerinde kiracı olarak oturan M Y 'ın karısı görünümündeki G adlı şahsın Aysel ZEHİR olduğunu albümdeki fotoğraftan kesinlikle(!) teşhis ettiklerini beyan ediyorlar(EK-1 Fotoğraf Teşhis Tutanağı).

2. Müvekkilem Aysel ZEHİR,yasadışı örgüt üyesi olduğu iddiasıyla yakalanmış,tutuklanmış ve (5)yıl(4) ay Ağır hapis cezası almış,647 sayılı yasanın 19 ve EK-2 maddelerine göre 26.11.1983 günü tahliye edilmesi gerekirken (8) ay (19) gün fazlasıyla tutuklu kaldıktan sonra 15.8.1984 günü tahliye edilmiştir.

Fazladan cezaevinde kaldığı bu (8) aylık süre içinde cezaevinde maruz kaldığı yasa ve insanlık dışı uygulamaları protesto için 11 Nisan 1984 tarihinde açlık grevine başlamış,açlık grevi ölüm orucuna dönüşmüş,67 gün süren açlık grevi ve ölüm orucu sırasında bitkisel hayata girmiş,bitkisel hayattan çıktığında hafızasını yitirmiş ve kendini idare edemez duruma gelmiştir.Bu durumda tahliye edilmesi gerekirken Adana cezaevine nakledilmiştir.

15.8.1984 tarihinde tahliye edildikten sonra tedavi için ailesinin İstanbul ve Ankara'da başvurmadıkları hastane ve doktor kalmadı dense yeridir.Sonuçta Türkiye'de tedavisinin mümkün olmadığı saptanmıştır. Konu iç ve dış basına yansımış Danimarka, Hollanda,Federal Almanya ve Fransa'dan bazı kuruluşlar ailesine ve avukatı olarak bana başvurarak masrafları kendileri karşılamak suretiyle Aysel'i tedavi ettireceklerini bildirmişlerdir.

Tedavisi için yurtdışına götürmek amacıyla ailesi ve avukatı olarak ben pasaport verilmesi yolunda Emniyete, İçişleri Bakanlığına defalarca başvurmamıza karşın 1990 yılı sonuna kadar Aysel'e pasaport alamadık.

Biz pasaport işiyle uğraşırken Aysel İstanbul DGM C.savcılığının emriyle yasadışı örgüt üyesi olarak Aralık 1987 ayındanberi aranmakta imiş(!).

3. 12.12.1989 günü akşamı Kadıköy'deki evlerinden;başkasının yardımı olmadan kendini idare etmesi mümkün olmadığından;annesi ile beraber alınarak Kadıköy Yeldeğirmeni Polis Karakoluna götürülmüş ve sabaha kadar orada bekletildikten sonra ertesi günü Gayrettepe deki İstanbul Em.I.Ş.ye sevk edilmişler.

İhbarcı B. S. ve eşi F. S. Em.I.Ş.ye getirilerek orada gözaltında bulundurulmuş Ayşe ZEHİR iye yüzleştirilmişler, her iki tanık da fotoğraf üzerinden teşhiste yanlış olduklarını, evlerinde kiracı olarak oturan GÜZİDE adlı şahısla şimdi karşılıklı bulunan Aysel adlı şahsın hiçbir benzerliği bulunmadığını beyan etmişlerdir(EK-2).

Bu beyan üzerine 13.12.1989 günlü Salıverme Tutanağı düzenlenmiş;müvekkile ve annesi serbest bırakılmıştır(EK-3).Durum Em.I.Ş. Müdürlüğü tarafından İstanbul DGM. C.Savcılığına 13.12.1989 günü telefonla ve 29 Aralık 1989 günü de yazılı olarak bildirilmiştir(EK-4).

4. İstanbul DGM. C.Savcısı ÇAYHAN ÜGÜN(18589) sanığın ve tanıklar B. ve F. S. 'nin ifadelerini almadan ve EK-2 de sunulan VİCAHİ TEŞHİS TUTANAĞINI da yok sayarak 28.12.1990 gün ve Hazırlık 1987/495,Esas 1990/788,İddia 1990/671 sayılı İddianame ile Aysel ZEHİR'in yasadışı örgüt üyesi olduğu savıyla TCK.nun 141/5 nci maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle İstanbul 1 No.lu DGM. mahkemesine dava açmıştır(EK-5).

5. İstanbul 1 No.lu DGM. bu iddianameye dayanarak dosyayı 1991/13 Esasına kayıt ederek duruşmanın 11.3.1991 günü Saat 10.30 da yapılmasına karar veriyor(EK-6). Aynı gün yapılan duruşma sonunda Mahkeme Aysel ZEHİR'in BERATINA talebe uygun olarak OYBİRLİĞİYLE karar vermiş bulunmaktadır(EK-7).

SONUÇ VE İSTEK: C.Savcıları sanığın leh ve aleyhindeki bütün delilleri toplamakla görevlidir.İstanbul DGM. C.Savcısı ÇAYHAN ÜGÜN; sanığın sorgusunu yapmadan,önce fotoğraf,sonra vicahi teşhiste bulunan B. ve F. SİVRİ isimli tanıkları dinlemeden,delilleri toplayıp değerlendirmeden dava açmak suretiyle hem müvekkileyi mağdur etmiş ve hem de mahkemeyi fuzuli yere meşgul etmiştir.

C.Savcısı Çayhan UİGEN delilleri toplamadığı gibi mevcut vicahi teşhis tutanağını^{da} yok saymış ve değerlendirmemiştir.

C.Savcısı Çayhan UİGEN kasten ve bile-bile sanığın(Aysel'in) durumunu ağırlaştırmak,kovuşturmaya yer olmadığı kararı vermesi gerekirken yersiz ve usulsüz dava açmak suretiyle GÖREVİNİ KÖTÜYE KULLANMIŞ bulunmaktadır.

Bu nedenle 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Yasasınının 82, 84,89,90 ve sair ilgili mevzuat uyarınca hakkında gerekli yasal işlemin yapılmasını talep ve rica ederim.

28 MART 1991

Saygılarımla .

Avukat

İBRAHİM AÇAN

EKİ

- 1 (EK-1) Fotograf Teşhis Tutanağı
- 1 (EK-2) Teşhis Tutanağı
- 1 (EK-3) Salıverme Tutanağı
- 1 (EK-4) Em.I.Ş.Ed. yazısı
- 1 (EK-5) İddianame
- 1 (EK-6) Tensip Tutanağı
- 1 (EK-7) Duruşma tutanağı(iki sayfa).

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

G.D. Zahir'in beyanına

02- Gelmeyen şahitleri dinlenmelerinden sarfınazar edilmesine oybirliği ile karar verildi anlatıldı açık duruşmaya devam olundu.

Şahitlerin imzaları bulunan tutanaklar okunarak sanıkla müdafilerden soruldu. Fotoğraftaki teğhisin beyanların doğru olmadığını şahitler bildirmişlerdir bu nedenle beyanlarına diyeceğimiz yoktur dediler.

C.Savcısı : Biraz önceki talebimi tekrar ediyorum dedi.

Sanıktan soruldu : Savunmamı avukatlarım yapacaktır dedi.

Müdafii avukat İbrahim Açı: Tevsihi taksikat talebi bulunmadığını beyanla: Müvekkilin evyice S₁kiyönetim mahkemesinde mahkum edildi karar uzun süre kesinleşmedi. ve hasta oldu Türkiyede tedavi ettiremedik yurt dışına götürmek istedik hattayurt dışında Resmi Devlet kurumları dahil tedavi edeceklerini bildirerek istemelerine rağmen pasaport temin edemedik bu arada polisde kendisini aramaya devam ediyordu. savcılıkta lehine veya aleyhine delilleri toplamadan dava açmıştır bu hususlar usulsüz olarak yapılmıştır esasen fotoğraf üzerinden yapılan teğhis ilahare vicahen yapılmış ve üvkkilimin aranan sanık olmadığı kesinlik kazanmıştır müvekkilimi atılan suçla herhangi bir suçu yoktur bu nedenle beraatine karar verilmesini istiyorum dedi.

Müdafii avukat Ercan Kanar: Meslektaşımın beyanlarına katılıyorum dedi. Savcılık bu davaya düşmanca bir tavırla açmıştır müvekkilimin aleyhine delil yoktur beraatine karar verilmesini istiyorum dedi.

Müdafii avukat Yüksel Hoş-Meslektaşlarımızın talebine katılıyorum davayı açan Savcı hakkındagerekli şikayetlerini yapacaklarını bildirdi.

Sanıktan soruldu: Savunmamı avukatlarım yaptılar katılıyorum dedi.

Son söz soruldu: Başkaca diyeceği olmadığını bildirdi.

Dosya incelendi.incelenecek başka cihet görülmediğinden yargılamanın bittiği bildirildi.

G.D.Gerekçeli karar sonradan yazılmak üzere.

Atılan suçla işlediğine dair aleyhine kesin deliller bulunmayan sanık Aysel ZEHİR'in BERAATINE, 11.3.1991 tarihinde talebe uygun ve C.Savcısı Cevat

Özel huzuruyla ve oybirliği ile karar verilerek sanıklar müdafii avukatlar, Yüksel Hoş, Ercan Kanar, Eren Keskin ve İbrahim Açı'nın yüzlerinde temyiz yolu açık olmak üzere açıkça okunup anlatıldı. 11.3.1991

Sanık Aysel Zehir ile müdafî avukatlar İbrahim AÇAN, Eren KESKİN, Yüksel HOŞ ile Ercan KANER geldi açık duruşmaya başlandı.

Müdafî avukatlardan Eren KESKİN vekaletnamesini bilahere ibraz edileceğini diğer müdafilerin vekaletnamelerinin mevcut olduğu görüldü.

SANIK AYSEL ZEHİR- Tahsin kızı 1963 yılında Fatma'dan doğma bekar okur yazar sabıkasız Giresun nüfus kayıtlı olup oturur ev kızı olduğunu bildirmekle 28.12.1990 tarih ve 1990/671 sayılı iddianame okundu. Atılan suç anlatıldı.

SANIK AYSEL ZEHİR SORGUSUNDA: Suçlamaları kabul etmiyorum. Yasadışı herhangi bir örgütle ilgin yoktur dedi.

Sanığın emniyette alınan 12.12.1990 tarihli ifadesi okundu. Doğru olduğunu bildirdi.

Sanığın 1963 D.lu olup sabıkası ile ilgili cevabi yazı okundu. Doğru olduğu bildirildi.

Şahitlerin celbi için yazılan müzekkereye cevap gelmedi ve adı geçenlerin gelmedikleri de çağrılmakla anlaşıldı.

C.Savcısı : Tevâii tahkikat talebi olmadığını beyanla esas hakkındaki mutalaasına bildireceğini bildirmekle : Sanığın Türkiye İntilgalci Komünistler Birliği ~~xxxx~~ isimli yasadışı örgüt üyesi olduğundan bahisle kamu davası açılmışsa da 1.12.1987 tarihli fotoğraf teşhis tutanağından gösterilen resimlerden sanığı tanıdığını beyan eden B. S ve F. S isimli tanıkların 13.12.1989 tarihinde sanık kendilerine gösterildiğinde bahsettikleri şahsın bu kişi olmadığını beyan etmeleri ve sanığın da söz konusu örgütle ilişkisi olmadığını savunması karşısında başkaca delil de bulunamadığından sanığın müsnet suçtan beraatine karar verilmesi mutalaa olunur dedi.

Sanıkla müdafilerinin ayrı ayrı soruldu: Gelmeyen şahitlerin dinlenmelerini istemediklerini bildirdiler.

C.Savcısı : Talebe muvafakat ettiğini bildirdi.

Sanık Ayşel Zehir ile müdafii avukatlar, İbrahim Ağan, İzzet Keskin, Yücel Boz ile Erhan Kanar geldi açık duruşmaya başlandı.

Müdafii avukatlarında Esen Keskin vekaletnamesini bilhabe imza eyleyeceğini diğer müdafilerin vekaletnamelerinin mevcut olduğu görüldü.

SANIK AYŞEL ZEHİR- Tahsin kızı 1963 yılında Fatma'dan doğmuş, Bekar, okuyamaz, sabıkasız, Giresun nüf.kayıtlı olup,

otuz beş yaşında olduğunu bildirmekle,

28.12.1990 tarih ve 1990/671 sayılı iddia name okundu. atılan suç anlatıldı.

SANIK AYŞEL ZEHİR SORĞUSUNDA: Suçlamaları kabul etmiyorum yasadışı herhangi bir örgüt ile ilgili yoktur dedi.

Sanığın emniyette alınan 12.12.1990 tarihli ifadesi okundu. Doğru olduğunu bildirdi.

Sanığın 1968 D.İn olup sa kasi ile ilgili evabi yazı okundu. Doğru olduğunu bildirdi.

Şahitlerin celbi için yazılan müzekkereye cevap gelmedi ve ada jeneralleri gelmedikleride geçirilmeksizce kaldı.

C.Savcısı : Tevsi ile tahkikat talebi olmadıkça beyanla esas hakkındaki mütalasanı bildireceğini bildirmekle: Sanığın Türkiye İstiklalci Komünistler Birliği isimli yasadışı örgüt üyesi olduğundan bu işle karardavası açılmıyorsa 1.12.1987 tarihli fotoğrafı tahsis tutanağından götürülen resimlerinden sanığı tanıdığını beyan eden B S ve F S isimli şahısların 13.12.1989 tarihinde sanık kendilerine gösterildiğinde bahsettikleri şahsın bu kişi olmadığını beyan etmeleri ve sanığında söz konusu örgüt ile ilgili olmadığını savunması karşısında başkaca delil de bulunmadığından sanığın müdafii suçtan beraatine karar verilmesi mütalase olunur dedi.

Sanıkla müdafilerinin ayrı ayrı soruldu : Gelmeyen şahitlerin dinlenmelerini istemediklerini bildirdiler.

C.Savcısı : Talebe muvakat ettiğini bildirdi.

HAZIRLIK NO:1987/495
ESAS NO:1992/788
İDDİA. NO:1992/671

İ D D İ A N A M E

İSTANBUL () DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİNE

DAVACI :K.H.
SANIK :AYSEL ZEHİR/Tahsin kızı Fatma'dan olma 1963 D.lu.
Bulancağ ilçesi,Küçüklü köyü nüf.kayıtlı,halen oturur.

SUÇ :Yasa dışı üyesi olmak.

SUÇ TARİHİ :28.11.1987 ve öncesi.

HAZIRLIK EVLAKI İZCELİNDİ:

28.11.1987 günü

Sokak te oturan B S isimli şahıs Emniyet 1.Şube Müdürlüğüne müracaatla bulunarak komşu dairede tanımadığı şahısların girip çıktığı bu şahısların uzun aralıklarla eve gelmediklerini ve bu nedenle evin su basması sonucu daireden içereye baktığında içeride çok miktarda sol içerikli yayınlar,dergiler,daktilo makinası,ve teksir makinasının gördüğünü beyan etmesi üzerine belirtilen adreste yapılan aramada cins ve miktarları 28 Kasım 1987 tarihli arama ve zaptetme tutanağında belirtilen 1 adet Teksir makinası,1 adet agramizör,1 adet daktilo makinası ile çok miktarda Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB) adlı yasa dışı örgütün yayın organı olan Özak çekiç dergisinin çeşitli sayısının yine İhtilalci Komünist adlı kitabın çeşitli sayıları,Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist-Hareketi (TK/ML-HAREKETİ) adlı yasa dışı örgütün yayın organı olan İleri dergisinin çeşitli sayıları çok miktarda bildiri,döküman ve sol içerikli kitaplar elde edilmiştir.

Konuyla ilgili yapılan araştırmada örgüt evi olarak kullanılan bu eve M Y M G K G K D S ve sanık A Zehir'in gelip gittikleri anlaşılmış,İbbarada bulunan B S ile F S 'ye 28.12.1987 tarihinde yaptırılan fotoğraf teşhis tutanağında Aysel Zehir teşhis edilmiş ve böylece sanığın Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği adlı yasa dışı örgütün örgüt evi olarak kullandığı eve girip çıkma ve bulunan dökümanları ve malzemeleri saklamak suretiyle adı geçen örgütün üyesi olduğu anlaşıldığından;

Sanık Aysel Zehir'in 2845 Sayılı Kanununun 20.Maddesi uyarınca üzerine atılı bulunan suçtan yargılamasının yapılarak fiil ve hareketine uyan TCK.nun 141/5 31,33 maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi kamu adına talep ve iddia olunur.28.12.1990

NOT:Ele geçirilemeyen sanıklar hakkında dosya tefrik edilmiştir.

Çayhan ÜLGEN 18589
İst.DGM.Cumhuriyet Savcısı

İFADE TUTANAĞI

İFADE SAHİBİ Aysel ZEHİR : Aslen Giresun ili Bulancak ilçesi Küçüklü köyü büfusuna kayıtlı olup halen caddesi sokak sayılı yerde ikamet eder, ortaokul mezunu, ev kızı, ifadesine göre sabıkalı olduğunu beyan eder, Tahsin-Fatma kızı 1963 Bulancak doğumlu Aysel ZEHİR'in Emniyet Şube 1 Müdürlüğünde sarık olarak alınmış ifadesinde;

SORULDU : Babam Deniz Yollarından yaklaşık 10 yıl önce emekli olmuştur, benim ise ev hanımı olup yukarıda belirttiğim adreste birlikte ikamet ederiz, biz dört kardeşiz bunlar sırası ile 1- Necla ZEHİR (AKİDİNGÖLÜ) 30 yaşlarında olup ev hanımıdır, 2-Türkan ERAY yaşlarında olup ev hanımıdır, Nurten ZEHİR yaşlarında olup halen Anadolucezaevinde tutuklu bulunmaktadır, 4-ler.

SORULDU : Ben ilkokulu Üsküdar Tağlarbaşı ilkokulunda bitirdim Ortaokulu Üsküdar Cumhuriyet Ortaokulunda, bitirdim Liseye Cumhuriyet lisesinde başladım iki yıl okuduktan sonra ikinci sınıftan terk ettim.

SORULDU : Ben herhangi bir dernek sendika cemiyet ve parti gibi siyasi kuruluşlara üye değilim,

SORULDU : Ben bu güne kadar herhangi bir toplantı yürüyüşü, miting, boykot gibi siyasi faaliyetlere katılmadım.

SORULDU : Şu an herhangi bir yasadışı örgütün üyesi değilim, ancak 30.11.1981 günü TÜRKİYE İHTİLALCI KOMÜNİSTLER BİRLİĞİ (TİKE) adlı yasadışı örgüt içerisindeki faaliyetlerimden dolayı tutuklandımda hakkında yapılan yargılama neticesi beş yıl dört ay ağır hapis cezası ile cezalandırıldım ve 17.3.1984 tarihinde tahliye oldum, Metris askeri cezaevinde tutuklu bulunduğum sırada katılmış olduğum açlık grevi neferi ile rahatsızlanmış bulunmaktayım bu rahatsızlığım halen devam etmektedir, ailemin dışında herhangi bir yere gidemiyorum çünkü laka yanında birisinin olması gerekiyor onun içinde buraya ablam Türkan ERAY ile birlikte gelmiş bulunmaktayım,

SORULDU : Tahliye olduğum tarihten bu yana yukarıda adresini belirttiğim olduğum yerde ikamet etmekteyim, hiç bir yere gidip kalmadım değilim, her ne kadar Mahallesi sokak sayılı yerde ikamet ettiğimi ev sahipleri B. S ve F. S 'nin beni fotoğraflardan teşhis etmişlerse de ben böyle bir adrese gidip ev tutmadım aynı zamanda bu evde M. Y isimli şahısla birlikte kalmadım, söz konusu evin TİKB adlı yasadışı örgütün hücre evi olduğunu burada öğrenmiş bulunmaktayım zaten sağlığım bu tür konulara elverişli değildir, burada bana göstermiş olduğunuz ve isimlerini sizlerden B. S ile F. S olduğunu öğrendiğim şahısları tanımıyorum.

X

AYSEL ZEHİRİN İFADESİNİN DEVAMIDIR : kendilerini burada görmüş bulunmaktayım, teşhislerinde yanılmaktadırlar, söz konusu evde kaldıkları ve bu eve gelip gittikleri belirleyen şahıslardan GÜ K yi tanıdım kendisi ile cezaevinde birlikte yattık, diğerlerini tanımam isimlerini burada duydum, yukarıda belirttiğim gibi benim söz konusu örgüt şu an herhangi bir ilişkim yoktur, tedavimin yapılabilmesi için gerekli olan işlemlerle uğraşmaktayım dedi ve ablası Tİ E' nin yanında alınan ifadesini doğruluğu okunduktan sonra testik edildi. 13.12.1989

İfadeyi Yapan
Em. Ç. 1. D. P. II.

İFADEYİ YAPAN
Em. Ç. 1. D. P. II.

İFADE SAHİBİ
AYSEL ZEHİR

BELLEK
MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

25

SAGLIK KURULU RAPORU

T.C. Standart Form No. 1 - 02 - 006

1. Rapor tarih ve no.
3.1.1989/92

2. Sağlık kurumunun adı İ.Ü.İst.Tıp Fak.Sağlık Kurulu	
3. Kurumu -	
4. Soyadı, adı ZEHİR AYSEL	5. Sicil no.
6. Görevi -	7. Boy-kilo
8. Soyadı, adı (memurun bakmakla yükümlü hastasının)	9. Yakınlık derecesi

Muayene olunan klinikler

10. İç hastalıkları -	15. Röntgen -
11. Genel şirurji -	16. Cildiye -
12. Ruh ve sinir hastalıkları 1- Demyelizasyon? 2- Organik kaynaklı psikoz?	17. Doğum ve kadın -
13. Göz -	18. Üroloji -
14. K.B.B. -	19. Çocuk sağlığı ve hastalıkları -
20. Laboratuvar bulgular -	

Sağlık kurulu

21. Teşhis 1- Demyelizasyon? 2- Organik Kaynaklı psikoz? /Türkiye'de yapılamayan			
22. Karar Hastanın manyetik rezonans (MRI) gibi bir yüksek rezolüsyonlu görüntüleme yönteminin uygulanabilmesi için tetkikin Fransa Paris (Groupe Hospitalier Pitie-Salpetrier) de yapılması uygundur.			
23. İç hastalıkları müt. Prof.Dr.Semra Çalangu <i>Semra Çalangu</i>	24. Genel şirurji müt. Prof.Dr.Hamdi Hüngel <i>Hamdi Hüngel</i>	25. Ruh ve sinir h. müt. Prof.Dr.Aynur Baslo <i>Aynur Baslo</i>	26. Göz müt. Prof.Dr.Meri İncancıoğlu <i>Meri İncancıoğlu</i>
27. K.B.B. müt. Prof.Dr.Alpaslan Akmandil <i>Alpaslan Akmandil</i>	28. Çocuk sağlığı ve h. müt.	29. Doğum ve kadın h. müt.	Başta b... imza mühür tarih <i>Prof. Dr. Fatma D... D...</i>
30. Psikiyatri Doç.Dr.Şahika Yüksel <i>Şahika Yüksel</i>	31.	32. Kurul başkanı Prof.Dr.Aytolon Bozbora <i>Aytolon Bozbora</i>	

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ
Nöroloji Bilim Dalı

Soyadı : Zehir
Adı : Ayşel
Arşiv No. : 1956/167
Girdiği Tarih : 12.3.1986
Çıkış Tarih : 24.4.1986

E P I K R İ Z

Doktor

Ayşel Zehir isimli 23 yaşında kadık hasta, günlük işlerini yapmaya, konuşmaya yakınmalarıyla 12.3.1986 tarihinde kliniğimize yatırıldı.

Hastanın üçüncüden 2 yıl önce 60 gün süreyle aylık grovi yaptıkları sonra bir ay süreyle hastahane de yatırıldığı, çıktıktan sonra çift görme, hareketli, çürme, ileri dengesizlik yakınmalarının ortaya çıkması, sonra zamanı bağıdırması ve kusmalarının olduğu bu yakınmaların başvurduğu doktorların önerdiği B vitamininden sonra ~~sevin~~ tedaviyle gerilediği ancak bu aralarda ayra hareketli olduğu, çok geçirdi, anlaşılmaz güldüğü, 6 ay önce (büyük bir ümitsizlik ile beraber olduğu söyleniyor) durgunlaştığı, kendi kendini konuşmaya başladığının fark edildiği kendisiyle ilgili gerçek dışı olaylar anlatması, 2 ay önce hep oturmaya konuşmaya günlük işlerini yapmaya başladığı, yakınmaları götürmesi sürecinde tuvalete gitmediği, yemek yemediği öğrenildi.

Nörolojik muayenesinde, sağa konjuge başta minimal kasıklılık, sola başta minimal abducens amfi tespit edildi. Sola başta belirgin, iki yama ve yukarı başta başın yönüne varan niştajması vardı. Sol elde belirgin altta ve üstte iki yamalı distoni tespit edildi. Ardı sıra hareketlerde hafif tereddütlüydü. Hafif serebellar ataksi vardı. Tamden walk yapamıyordu. Serebellar enseabilitesi düzensiz geliyordu. Mental muayenesinde zaman oryantasyonu bozuktu. Söyütle düzensiz ve ayırt mahallere bozularında da gerileme vardı. Müdahale sağlanıyordu. Üstel hafızası sağlanıyordu ve bu kısa süreli kayıp hafızasında belirgindi. Mantıksal hafızası ileri derecede bozulmuştu. Hasta, aritmetik becerisinde ileri derecede kaybetmişti. Paralel ve iki elle anlaşılmaz hareketleri taklit etme pratik becerisinde ileri derecede kaybetmişti.

Psikiyatrisi konsültasyonunda öncelikle wernicke ensefalopatisi ile birlikte atipik psikotik sendrom düşünüldü. Atipik EP, glisofeniform psikoz bağlantısı, restora olunan psikososyal stress koşullarına reaktif depresyon daha ayırt olasılıklar olarak düşünüldü.

Rutin laboratuvar tetkiklerinde üşellik yoktu. EEG normaldi. Kliniğimize gelince önce yapılmış olan bilgisayarlı tomografide üşellik yoktu. Kliniğimize yatırıldığı ilk günlerde hariçte, Benfol 2ml drj ve psikiyatrisi konsültasyonunda önerilen tolazem 3ml : kineton 12¹/₄ leroxyl 25 mg/ goco tedavisine başlandı. İlerleyen günlerde hastanın nörolojik muayene bulgularında kayda değer değişiklik olmadı. Tedavilerin psikiyatrisi konsültasyonlarında hastanın tedavisi tolazem 5 mg/ goco, lürofen 2 mg/ goco, kineton tb 201/2 olarak düzenlendi, ve bu tedaviyle belirgin düzelme görülmesi tespit edildi. Tablo , organik tabloya sınırlanmış bir premorbid kişilik reaksiyonun bir bilim Korsakoff belirtileriyle kombinasyonu olarak değerlendirildi.

Hastanın 22.5.1986 tarihinde tekrarlanan mental muayenesinde zaman oryantasyonu daha bozulmuş biraz daha düzensiz olarak birlikte sürüyordu. Mantıksal hafızasında çok belirgin bir düzelme gözle karşıyordu. Hafif üstel öğrenmede de kayıp hafızası ve kısa hafıza açısından düzensiz (özelliyordu. Aritmetik becerisinde daha hafif derecede bir iyileşme vardı. Nörolojik muayene bulgularında önemli değişiklik tespit edilmedi.

Hasta geçirilmiş wernicke ansefalopatisi, buna bağlı hafif korsakoff belirtilerine eklenen atipik psikotik tablo olarak değerlendirilerek 24.4.1986 tarihinde Poliklinięinin ve psikiyatri polikliniğinde ayaktan izlenmek üzere Benazol 2X1 tablettes drg 10 mg 301 tedavisiyle ęıkarıldı.

Dr. Münevver elik

Perşembe toplantısı 8 Aęys 1986 saban 9.00

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

AYSEL ZEHİR'İN CEZA İNFAZ DURUMU

GÖZALTI T.	TUTUKLAMA T.	TAHLİYE TARİHİ	YATTIĞI SÜRE		
			GÜN	AY	YIL
15.6.1980	30.6.1980	24.7.1980	9	1	-
8.8.1980	- -	21.8.1980	13	-	-
30.11.1981	7.1.1982	15.8.1984	15	8	2
		TOPLAM.....	37	9	2
		SONUÇ	7	10	2 "

~~AYSEL~~ AYSEL'İN KESİNLEŞEN CEZASI - 4 5

647 sayılı İnfaz yasasının değişik 19 ncu ve EK-2 nci maddesine göre yatması gereken miktar: / 18 1 2 "
FAZLA YATTIĞI SÜRE 19 8 -

AYSEL meşruten tahliye edilmemiş olsaydı bihakkın tahliye edileceği tarih 8.2.1987 idi.

5682 sayılı Pasaport yasasının 22/b maddesine göre:

"TCK.nun ikinci kitabının birinci babında yazılı devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlardan mahkum olanlara da infazı gereken mahkumiyetleri tamamlanıncaya kadar pasaport verilmaz."

Aysel Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlardan (Aysel böyle K bir suç işlememiştir ama siyasi polis işlediği kanısında ve Sıkıyönetim mahkemesi de polisin kanısına göre karar verdiği için böyle bir suç işlediğine karar vermiştir) mahkum olmuş ve infazı gereken mahkumiyeti SEKİZ AY ONDOKUZ GÜN FAZLASIYLA İNFAZI TAMAMLANMIŞTIR.

Bu yönden AYSEL'e pasaport verilmemesi için yasal bir engel kalmamıştır.

AYSEL ZEHİR'in Beş yıl Dört aylık ağır hapis cezası Askeri Yargıtay 1 nci Dairesinin 24.2.1988 gün ve 1986/701- sayılı onama ~~KARAR~~ kararıyla kesinleşmiştir. Bu karar 27.4.1988 günü ~~xx~~ tefhim edilmiştir.

As. Y. Başsav. itiraz etti 168/2 olacağı diye bozdu dedi ki
Adana Synt. 1 Nci Mah. sin 13.4.88 gün 1988/22 E. 1989/11 K.
ile 168/2 ile 5 yıl 4 ay Ap. Hps. korollarca Temyiz edilmediğinden
kesinleşti.

AYSEL ZEHİR OLAYI

Aysel'in hukuki durumunu :

1. Tutukluluk, Mahkeme ve cezaevi yaşamı yönünden,
2. Hastalığı, tedavisi ve pasaport durumu yönünden incelemek

gerekir.

(1. Gözaltı, tutukluluk ve mahkeme durumu) :

a) Aysel güvenlik güçlerince üç defa gözaltına alınmış, 2 keresinde tutuklanmış, bir keresinde gözaltından salıverilmiştir.

15.6.1980 günü gözaltına alınmış (Kartal mitingi) 16.6.1980 günü evi aranmış, piyasada serbestçe satılan ve fakat polisçe sakıncalı bulunan bazı kitaplar yüzünden 30.6.1980 günü tutuklanmış 24 gün sonra 24.7.1980 de tahliye edilmiştir.

Aysel ikinci kere 8.8.1980 de yani tahliyesinden 15 gün sonra tekrar gözaltına alınmış ve 13 gün sonra salıverilmiştir. Mahkeme serbest bırakıyor ama polis mahkemenin kararını beğenmeyerek yeniden gözaltına alıyor. Aysel'in muhakeme edildiği dava/dosyasında İstanbul Em.Md.lüğü 1 nci Ş.Md.Tayyar SEVER imzalı 9 Eylül 1980 gün 51383(1,Ş,2.Ks.) sayılı yazıda (Mehmet Ali DOĞAN adlı sanığın 2 nci kez mahkemece serbest bırakılması) eleştiriliyor ve "Sanık her ne kadar 3 No.lu Mahkemece tevkif talebi reddolunarak salıverilmişse de tutuklanması gerekmektedir" diyerek mahkemeye direktif veriyor.

Polis mahkemenin serbest bıraktığı kimseyi tekrar gözaltına alıyor ve yine tutuklanma isteğiyle mahkemeye sevk ediyor, mahkeme 2 nci defa da şahsi salıveriyor. Mahkemenin bu işlemi polisin eleştirisine uğruyor. Mahkemeye bu yolda yazı yazma yetki vencesaretini kendisinde bulabiliyor.

Aysel üçüncü defa 30.11.1981 de gözaltına alınarak 38 gün poliste sorgulandıktan sonra 7.1.1982 de tutuklanıyor. Bu tutuklama temel cezayı 5 yıl yerine 8 yıldan başlatılıp yaşının 18 den küçük olması nedeniyle sonuç olarak verilen 5 yıl 4 aylık cezasını 8 ay 19 gün fazlasıyla çektirdikten sonra 15.8.1984 te salıveriliyor.

b) Aysel hakkında İstanbul 1 No.lu Synt. Mahkemesinde açılan dava 4.10.1982 gün ve E.981/636, K.1982/944 sayılı kararlarla silahlı çetenin sair efradı olduğu kabul edilerek herhangi bir şiddet nedeni de gösterilmeden 5 yıl yerine 8 yıl ağır hapis, yaş küçüklüğü nedeniyle üçte bir indirilerek sonuçta 5 yıl 4 ay ağır hapse mahkum edildi.

Temyiz edilen bu karar Askeri Yargıtay 4 ncü D.nin 22.11.1983 gün ve 1983/702-879 sayılı kararıyla Aysel hakkında TCK.nın 168/2 nci maddesinin değil 146/3 ncü maddesinin uygulanması gerektiği nedeniyle bozuldu. Aleyhe temyiz olmadığı için kazanılmış hakkı olduğu da belirtildi. Bu karar bozulmayıp onanmış olsaydı Aysel daha önce tahliye edilmiş ^{olacaktı} ve açlık grevi uygulamasına katılamayacaktı. Bozma yerinde bir bozma değildi. Davanın uzamasından başka bir yarar sağlamadı.

Bozmadan sonra Dosya Adana 1 No.lu Synt.Mah.nin 1982/58 esas sayılı dava dosyasıyla birleştirildi. Bozmaya uyan bu mahkeme de aynı cezayı verdi. Bu defa 168/2 değil de 146/3 uygulandı.

Bu kararı da temyiz ettik. Dosya As.Y.1 nci Daireye geldi. Baş Savcılık tebliğnamesinde bu kere de Aysel hakkında 146/3 değil 168/2 uygulanması gerekirdi. Bu yönden bozulması gerekir savında bulundu.

Biz her ne kadar verilen ceza hukuka uygun değil ise de (şiddet nedeni yok asgari hadden uzaklaşılması hukuka aykırı) Aysel'in acil olarak yurtdışına tedavi için çıkması gerek. Pasaport almasına engel olmaması için hükmün onanarak kararın bir an önce kesinleşmesini istedik. As.Y.1.Daire 27.4.1988 de tefhim ettiği 24.2.1988 gün 1987/701- sayılı kararıyla hükmü onadı. Böylece 8 yıldır devam eden dava sonuçlanmış oldu.

2. ÖLÜM ORUCU: Aysel'in gözetim altında iken poliste, tutuklu iken Metris As. Cezaevinde uygulanan işkence ve insanlık dışı uygulamaları (bunların ayrıntılarına girmeye gerek yok, çünkü yurtda ve dünyada bilmeyen kalmadı dense yeridir) protesto etmek üzere Mayıs 1984 sonu ve Haziran 1984 ayında uygulanan açlık grevi ve sonra ölüm orucuna Aysel gönüllü olarak katılan tek kadın tutukludur.

14 Haziran 1984 günü Av. Hüsni ÖNDÜL ve Kazım BAYRAKTAR ile birlikte Haydarpaşa [Askeri] Hastanesinde [Aysel'i] ziyaret ettiğimizde Aysel bitkisel hayata girmiş bir durumda idi. Bizi duymadı ve konuşmadı. Gözünü bile açmıyordu.

Aysel'e ceza tayin ederken hukuka uyup temel cezayı 8 yıl yerine 5 yıl almış olsalardı 27 ARALIK 1983 tarihinde infaz yasasından yararlanarak tahliye edilmiş olacak ve Mayıs 1984 ayında cezaevinde olmayacağı için ölüm orucuna katılmayacak ve bu duruma gelmeyecekti.

Bence hukuka aykırı olarak bu cezayı tayin eden ve esasa etkisi olmayan bir formalite ile 168 değil 146 olacak gerekçesiyle kararı bozup davanın uzamasına neden olanlar da cezaevi yöneticileri kadar Aysel'in bu hale düşmesinden manen sorumludurlar.

3. AYSEL'İN TEDAVİ VE PASAPORT DURUMU:

Aysel Tahliye olduktan sonra annesi ve babası tedavisi yolunda her türlü özveriye katlandılar. Başvurmadıkları hastane ve hekim kalımadı dense yeridir. Buna karşın Aysel iyileşecek yerde günden güne kötü duruma düştü. Bir de yurtdışında tedavi olanakları arandı. Yurtdışında tedavisi için Türkiyede tedavisi mümkün değil raporu istendi. Böyle bir rapor alabilmek için girişimde bulunduk. Bir çok hekim bize yardımcı oldukları halde böyle bir rapor temin edilemedi.

Danimarka, Federal Almanya, Fransa ve Hollanda'dan bazı kişi ve kurumlar Aysel'i tedavi ettireceklerini söylediler. Bu olanaklardan yararlanabilmek için Aysel'e pasaport almak gerekti. Bunun için babası, annesi ve vekili olarak ben ve arkadaşlarım İçişleri Bakanlığına, Başbakanlığa ve bazı SHP milletvekillerine başvuruda bulunduk.

Federal Almanya Yeşiller Partisi Bremen'den 11 Aralık 1987 günlü bir mektupla Başbakan'a başvurdu. Cumhuriyet Gazetesinin değerli yazarı Mustafa EKMEKÇİ B.M.M. Başkanı, İçişleri Bakanı ile konuştu. Önce olumlu cevap almasına karşın sonuç çıkmadı.

24 Şubat 1988 günlü dilekçe ile Fatma ZEHİR İçişleri Bakanlığına tekrar bir dilekçe ^{Başvurdu} verdi. SHP İzmir Milletvekili Sayın Ahmet ERSİN İçişleri Bakanına sözlü soru yöneltti, fakat bunların hiçbirisinden olumlu bir sonuç alınamadı.

Son olarak bana "İçişleri Bakanı dilekçeden başka bir belge yok, belge versinler gereğini yapalım" dediğini aktardılar.

11 Nisan 1988 günlü bir dilekçe yazarak buna As. Mahkemeden dava durumu hakkında alınmış bir yazı ile bazı sağlık raporlarını ekleyip gönderdim. Ve henüz bir cevap almış değiliz.

4. PASAPORT YASASINA GÖRE DURUM?

5682 sayılı Pasaport Yasasının 22 nci maddesinde 25.2.1981 gün ve 2418 sayılı yasa ile yapılan değişiklik ve bu maddeye 30.4.1986 gün ve 3280 sayılı yasa ile eklenen tümceye göre: (Pasaport verilemeyecek olanlar sayılırken) "Memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından mahzur bulunduğu İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlere pasaport verilemez." Bu hüküm yurttaşın seyahat özgürlüğünü tamamen İçişleri Bakanının kişisel kararına bırakmaktadır ki anti demokratik yasalardan önemli bir örnektir.

Yasanın 22/b maddesinde: "TCK.nun ikinci kitabının birinci babında yazılı devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlardan sanık bulunanlara haklarında verilecek takipsizlik, berat veya düşme kararları kesinleşinceye kadar, Mahkum olanlara da infazı gereken mahkumiyetleri TAMAMLANINCAYA KADAR PASAPORT VERİLMEZ.

Bu maddeye 3280 sayılı yasa ile şu tümce eklenmiştir."Ancak yabancı memlekete gitmeleri mahkemece yasaklananlar dışında kalan SANIKLARA ZARURİ HALLERDE İçişleri Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile pasaport verilebilir".

Synt. mahkemelerinin Aysel hakkında uygulanmasını istediği TCK.nun 146 ve 168 nci maddeleri pasaport yasasının 22/b maddesi içeriğine girmektedir. Ancak Aysel bu maddelere göre mahkum olmuş MAHKUMİYET KARARI KESİNLEŞMİŞ VE İNFAZI TAMAMLANMIŞTIR? Aysel'in aldığı ceza 8 ay 19 gün fazlasıyla infaz edilmiş bulunmaktadır. Her ne kadar 647 sayılı yasanın 19 ve EK-2 nci maddelerinden yararlanarak salıverilmiş ise de infaz yasasından yararlanmamış olsa bile 5 yıl 4 aylık ceza 8.2.1987 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır. Bundan sonra infazının yanması ve kalan (yani yanan) miktarı tamamlaması söz konusu değildir.

Bu nedenlerle Aysel'in pasaport almasına hiçbir yasal engel kalmamış bulunmaktadır. Kaldı ki yasanın 22 nci maddesine ~~güxx~~ eklenen tümce hükmü ~~xx~~ uyarınca Aysel'in durumu ZARURİ BİR HAL olduğundan İçişleri Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile şimdiye kadar pasaport verilmesi gerekirdi.

5 MAYIS 1988

Avukat
İBRAHİM AÇAN

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ
NÖROLOJİ ANABİLİM DALI
ÇAPA 34390, İSTANBUL

4 Eylül 1990

27 yaşında sağ eli bir kadın hasta, olan Bayan Aysel ZEHİR , annesi ve kızkardeşi tarafından muayeneye getirildi.

İlk kez 1986 yılı başında kliniğimizde yatırılarak izlenen hasta o tarihten beri zaman zaman ayaktan kontrollerle izlenmektedir.

Öyküsünde, 13 Nisan 1984 tarihinde başlayıp 78 gün süren " ölüm orucu" tanımlanıyor. Hasta söz konusu eyleminin 45. gününde hastaneye kaldırılmış ancak tedaviyi reddetmiş. 56. günden itibaren dalgalanan bilinç bulanıklığı başlaması üzerine bu dönemlerde parenteral sıvı ile tedavi edilmişti. Eylemin sonlandırılmasını izleyerek yeniden cezaevine nakledilen hastanın ilk aylarda bir konfüzyonel durumu düşündürecek şekilde ileri derecede şaşkın olduğu, içinde bulunduğu zamandan habersiz olduğu anlaşılıyordu. 1984 Ekim ayında tahliye edilen hastanın bu dönemde ellerinin titrediği, dengesiz olduğu, buna karşılık mental işlevlerinin yalnızca açlık grevinin belli bir dönemine sınırlı unutkanlık dışında oldukça iyi olduğu iletildi. 1985 yılı başlarında belirli bir gerçeklik temel olan "takip edilme" korkusunun giderek persekütif delüzyonel bir düşünçebozukluğuna dönüştüğü , izleyen aylarda giderek iç görüşünün tümüyle bozulduğu, durgunlaştığı, çevresine ilgisizleştiği, kendine bakımının bozulduğu anlaşılıyordu.

1986 Mart ayında kliniğimize yatırılan hastada psikotik bulgularla giden kişilik değişikliği , bellek bozukluğu ve serebellar bulgulardan oluşan bir tablo saptanmış ve Wernicke - Korsakoff sendromu tanısı konulmuştu. Bu dönemde yapılan kranial bilgisayarlı tomografi normal bulunmuştu.

Geçen süre içinde dengesizlik, ellerinde titreme gibiyakınmaları giderek tümüyle düzelen hastanın mental işlevler açısından sınırlı bir düzelme gösterdiği anlaşılıyordu. Düşüncesi ve bellek bozukluğu görece olarak kaybolurken tabloya başlıca apati hakim olmuştu.

Bugünkü mental durum muayenesinde bellek, dil, vizüo - spasyal ve dikkat işlevlerinin çok iyi korunduğu görünüyor. Buna karşılık zaman zaman negativistik tavrına neden olan belirgin iritabl mood, abulic motivasyon ve künt affekt hemen dikkati çekiyor ve ayrıntılı muayeneyi güçleştiriyor. Nörolojik muayenesinde oldukça silik serebellar bulgular (vertikal - horizontal nistagmus, hafif iki yanlı dismetri ve minimal gövde ataksisi) saptanıyor.

Bu seyir ve bulgularla tablo bir Wernicke - Korsakoff sendromu sekeli olarak değerlendirilebilir. Bu hastalığın beynin spesifik bölgelerinde yaptığı dejenerasyon sonucu merkez sinir sistemi işlevlerinde kalıcı bir hasara yol açtığı bilinmektedir. Altı yıllık seyir sonunda ilk tabloyu oluşturan bulgulardaki belirgin düzelmeye karşın sebat eden bugünkü bulguların prefrontal - subkortikal eksendeki kalıcı hasarı yansıttığı sonucuna varıldı.

Hasta bugünkü düzeyiyle yaşamını kendi başına idame ettiremez durumda olsa da , kognitif rehabilitasyon -

uğraşı tedavisi ęalıřmalarından yararlanabilir ve kazanabileceği yeni becerilerin bugünkü fonksiyon düzeyin yükselteceği düşünilebilir.

Prof. Dr. Gençay GÜRSOY

KÜRSÜ

Prof. Dr. şahika YÜKSEL

Dr. Hakan GÜRVİT

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

RAPOR

Aysel ZEHİR, 25 yaşında kadın hastanın 28.12.1987 günü yapılan psikişik muayenesinde apatik, bradimik-amimik yüz ifadesi, eşgüdülü hareketlerde bradikinezi, robotlaşma, saptandı. Konuşmada ses tonu tekdüze, affektif tondan uzak olup, spontan konuşma hemen yok denecek düzeyde bulundu. Fikir akışı son derece zayıf ve bir iki sözcüklü tümcelerle sınırlı idi. Fikir içeriği stereotipi biçimde iyi olduğu konusundaki sözcüklerle sınırlı olup, zorlandığında negativist-agressiv kısa yanıtlar alındı. Hastanın negativizmi ayrıntılı bir psikişik muayeneye izin vermedi.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Nöroloji Bilim Dalı'nın 3.5.1986 günü Epikrizi ile aileden alınan bilgilerin ışığında 3 yıl önce 60 gün süren bir açlık greviden sonra Wernicke ansefalopatisi olduğu ve bunu izleyen günlerde ağır hareketlilikle birlikte giden davranış kusurlarının belirdiği ve 2 yıldır hemen hemen sürekli bir biçimde yukarıda belirtilen psikişik tablonun olduğu, günlük gereksinimlerini (tuvalet, temizlik, yemek yeme gibi) yapamaz hale geldiği öğrenildi.

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

Sonuçta, muayene bulguları, özgeçmişi ve hastalığın süreci göz önüne alındığında adı geçen hastada ağırlıklı olarak kronik organik beyin sendromuna eşlik eden nükleer tipte kronik psikişik bir durumun varlığına ilişkin bu tıbbi kanaat raporu hasta ailesinin isteği üzerine verildi.

Doç. Dr. Ataman Tangör
PSİKİYATRİST
Altıyol, Serasker Cad. No.112 D.2
Kadıköy - İstanbul

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ
Nöroloji Bilim Dalı

Soyadı : Zehir
Adı : Aysel
Arşiv No. : 1986/167
Girdiği Tarih : 14.3.1986
Çıktığı Tarih : 24.4.1986

E P İ K R İ Z

Doktor :

Aysel Zehir isimli 23 yaşında kadıh hasta, günlük işlerini yapmaya, konuşmaya yakınlıklarıyla 14.3.1986 tarihinde kliniğimize yatırıldı.

Hastanın öyküsünden 2 yıl önce 60 gün süreyle açlık grevi yaptıktan sonra bir ay süreyle hastahane de yatırıldı, çıktıktan sonra çift görme, hareketli, görme, ileri, dengesizlik yakınmalarının ortaya çıktığı, zaman zaman başdönmesi ve kasmalarının olduğu, bu yakınmaların başvurduğu doktorların önerdiği B vitamininden zengin ~~zengin~~ tedaviyle gerilediği ancak bu sıralarda ağız hareketli olduğu, çok gezdiği, anlamız güldüğü, 6 ay önce (büyük bir üzüntüyle izleyerek olduğu söyleniyor) durgunlaştığı, kendi kendine konuşmaya başladığının farkedildiği kendisiyle ilgili gerçek dışı olaylar anlatığı, 2 ay önce hep oturmaya konuşmaya günlük işlerini yapmaya başladığı, yakınlıkları götürmediği sürece tuvalete gitmediği, yemek yemediği öğrenildi.

Nörolojik muayenesinde, sağa konjuge bakışta minimal kırıklılık, sola bakışta minimal abducens saafı tespit edildi. Sola bakışta belirgin, iki yana ve yukarı bakışta bakış yönüne vuran nişangacı vardı. Sol elde belirgin altta ve üstte iki yanlı dismetri tespit edildi. Ardisıra hareketlerde hafif tereddütliydi. Hafif cerebellar ataksi vardı. Tandem walk yapamıyordu. Serabellar sensibilitesi dikkati çekti. Mental muayenesinde zaman oryantasyonu bozuktu. Soyutta düşünme ve soyut muhakeme becerisinde de gerilemesi vardı. Dikkati sayıflamıştı. Sözel hafızası sayıflamıştı. ve bu kısa süreli kayıt hafızasında belirgindi. Mantıksal hafızası ileri derecede bozulmuştu. Hasta, aritmetik becerisinde ileri derecede kaybetmişti. Paravolar ve iki elle anlamız hareketleri taklit etme praksi becerisinde ileri derecede bozulmuştu.

Psikiyatri konsültasyonunda öncelikle wernicke ensefalopatisi ile birlikte atipik psikotik sendrom düşünüldü. Atipik EPD, gizofreniform psikoz başlangıcı, restore olmayan psikososyal stress koşullarına reaktif depresyon daha sayıfl olasılıklar olarak düşünüldü.

Rutin laboratuvar tetkiklerinde özelliğ yoktu. EEG normaldi. Kliniğimize yatmadan önce yapılmış olan bilgisayarlı tomografide özelliğ yoktu. Kliniğimize yatırıldı ilk günlerde hastaya, Benekol 2X1 drj ve psikiyatri konsültasyonunda önerilen telasin 3X1 mg akineton 1X⁴/4 laroxyl 25 mg/ gece tedavisine bağlandı. İstenen günlerde hastanın nörolojik muayene bulgularında kayda değer değişiklik olmadı. Tekrarlanan psikiyatri konsültasyonlarında hastanın tedavisi telasin 5 mg/ gece, nörofren 2 mg/ gece, akineton tb 2X1/2 olarak düzenlendi, ve bu tedaviyle belirgin düzelme eğilimi tespit edildi. Tablo , organik tabloya ~~benzer~~ bir premorbid kişilik reaksiyonunun bir bölüm Korsakoff belirtileriyle kombine gelişmesi olarak değerlendirildi.

Hastanın 22.5.1986 tarihinde tekrarlanan mental muayenesinde zaman oryantasyonundaki bozukluk biraz daha düzelmiş olmakla birlikte sürüyordu. Mantıksal hafızasında çok belirgin bir düzelme gözle parçiyordu. Basit sözel öğrenmede de kayıt hafızası ve kısa süreli hafıza açısından düzelme gözleniyordu. Asimetrik becerisinde daha hafif derecede bir iyileşme vardı. Nörolojik muayene bulgularında önemli değişiklik tespit edilmedi.

Hasta geçirilmiş wernicke ansefalopatisi, buna bağlı hafif korsakoff belirtilerine eklenen atipik psikotik tablo olarak değerlendirilerek 24.4.1986 tarihinde Polikliniğinde ve psikiyatri polikliniğinde ayaktan izlenmek üzere Benexol 2X1 mellerettes drg 10 mg 3X1 tedavisiyle ęıkarıldı.

Dr. Münevver elik

Perşembe toplantısı 8 Aęyis 1986 saban 9.00

BELLEK

MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

SAĞLIK KURULU RAPORU

T.C. Standart Form No. 1 - 02 - 006

1. Rapor tarih ve no.
3.1.1989/92

2. Sağlık kurumunun adı İ.Ü.İst.Tıp Fak.Sağlık Kurulu

3. Kurumu -

4. Soyadı, adı ZEHİR AYSEL

5. Sicil no.

6. Görevi -

7. Boy-kilo

8. Soyadı, adı (memurun bakmakla yükümlü hastasının)

9. Yakınlık derecesi

Muayene olunan klinikler

10. İç hastalıkları -	15. Röntgen -
11. Genel şirurji -	16. Cildiye -
12. Ruh ve sinir hastalıkları 1- Demyelizasyon? 2- Organik kaynaklı psikoz?	17. Doğum ve kadın -
13. Göz -	18. Üroloji -
14. K.B.B. -	19. Çocuk sağlığı ve hastalıkları -
20. Laboratuvar bulgular -	

Sağlık kurulu

21. Teşhis 1- Demyelizasyon? 2- Organik Kaynaklı psikoz? /Türkiye'de yapılamayan, BELLEK MÖZESİ			
22. Karar Hastanın manyetik rezonans (MRI) gibi bir yüksek rezolüsyonlu görüntüleme yönteminin uygulanabilmesi için tetkikin Fransa Paris (Groupe Hospitalier Pitie-Salpetrier) de yapılması uygundur.			
23. İç hastalıkları müt. Prof.Dr.Semra Çalangu <i>Semra Çalangu</i>	24. Genel şirurji müt. Prof.Dr. Hamdi Hünel <i>Hamdi Hünel</i>	25. Ruh ve sinir h. müt. Prof.Dr.Aynur Baslo <i>Aynur Baslo</i>	26. Göz müt. Prof.Dr.Meri İncancıoğlu <i>Meri İncancıoğlu</i>
27. K.B.B. müt. Prof.Dr.Alpaslan Akmandil <i>Alpaslan Akmandil</i>	28. Çocuk sağlığı ve h. müt.	29. Doğum ve kadın h. müt.	Başta bizi imza mühür tarih <i>M. Bekem</i> Prof. Dr. M. BEKEM D. T. C. SAĞLIK BAKANLIĞI
30. Psikiyatri Doç.Dr.Şahika Yüksel <i>Şahika Yüksel</i>	31.	32. Kurul başkanı Prof.Dr.Aytolon Bozbora <i>Aytolon Bozbora</i>	

Pasaport sorunlu Mecliste

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — SHP Izmir Milletvekili Ahmet Ersin, cezaevinde kaldığı sırada işkenceyi protesto amacı ile açlık grevi yaptığı için beyininde araz meydana gelen Aysel Zehir isimli yurtdaşın tedavi için yurtdışına çıkma istemine karşılık pasaport verilmemesi olayını TBMM'ye getirdi. Ersin, İçişleri Bakanı tarafından yanıtlanması istemiyle TBMM Başkanlığı'na verdiği soru önergesinde, gazeteelerde yer alan bu haberin doğru olması durumunda Zehir'e pasaport verilmeyişinin insanlık suçu olup olmadığını sordu.

ÇAĞRI

"AYSELİ YAŞAMA DÖNDÜRELİM" kampanyasına katılıyor, pasaport verilmeyerek, tedavisinin engellenmesini protesto ediyor, tüm devrimci, demokratları kampanyaya katılmaya çağırıyoruz.

METRİSLİ DEVRİMCİ TUTUKLULAR

Not: Banka hesap No:

Türkiye İş Bankası

Rıhtım Kadıköy Şb. H. No: 2345267

*Döviz Tevdiat Hesap No: DM olarak
301-14579*

6.2.1988

Çamurcu

“Tüm duyarlı demokratik kamuoyunu, Aysel Zehir’in pasaport talebini desteklemeye ve tedavi masraflarına katkıda bulunmaya çağırıyoruz.”

AİLESİ

Hesap no:

T.İş Bankası R-KADIKÖY

301-14579

5.2.88

Antik

Tedavi için Fransa'ya davet edildi, ama çıkamıyor Cumhuriyet

'Sakıncalı'ya pasaport engeli

28 Ocak 1988

HALİL NEBİLER

Cezaevindeyken katıldığı ölüm orucu ve açlık greviden dolayı beyin hücreleri tahrip olan Aysel Zehir, Uluslararası Af Örgütü tarafından Fransa'da tedavi ettirmek üzere çağrılmasına karşın, pasaport verilmediğinden yurtdışına çıkamıyor. Durumu kötüye giden Aysel Zehir'in Danimarka'da kurulan işkence görenler için Uluslararası Araştırma ve Rehabilitasyon Merkezi'nde (RCT) tedavisi için de olanak aranıyor. Pasaport polisi, 18 Ağustos 1987'de yapılan pasaport başvurusunu, "Sakıncalıymış, durumunu araştırıyoruz" sözleriyle yanıtladı.

Aysel Zehir, 1981 yılında gözaltına alınarak tutuklanmış, İstanbul 1. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde "Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği" (TKB) davasında yargılanmış. Sekiz yıl hapis istemi ile yargılanan Aysel Zehir, mahkeme tarafından beş yıl hapis cezasına çarptırıldı. Cezaya ilişkin karar, daha sonra Yargıtay tarafından bozuldu ve Zehir'in dosyası 6. Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülen 82/58 sayılı dava dosyası ile birleştirildi.

Adana'da yapılan 15 Ağustos 1984 tarihli ilk duruşmada, tutuklu kaldığı süre göz önüne alınarak tahliye edilen Aysel Zehir, evine döndüğünde doktorların deyimiyle, "anefalopati-atipik psikotik sendrom" hastalığı içindeydi. Yani, tutuklu olduğu 2,5 yıl içinde katıldığı açlık grevleri ve ölüm oruçları nedeniyle hafızası zayıflamıştı, özellikle "kayıt hafızasında be-

HER YOL DENENDİ — Cezaevinde ölüm orucunda beyin hücreleri tahrip olan Aysel Zehir'in babasının, "Tedavi amacıyla bir defaya mahsus pasaport verilir" hükmünden yararlanmak için yaptığı başvurular da sonuçsuz kaldı. (Fotoğraf: Cumhuriyet)

lirgin bir bozukluk" vardı. Eski olayları ve kişileri tanıyordu, ama karşılaştığı kişi ve olayları bir daha anlamakta ve tanımakta güçlük çekiyordu.

Doktorlara göre beyin hücreleri ölüm orucu sırasında beslenememiş, görülen bozukluklar ortaya çıkmıştı.

Aysel Zehir, tahliye olduktan sonra davası da sonuçlandı ve beş yıl hapis cezası giydi. Dosyası Yargıtay tarafından incelemeye alındı, ancak henüz bir sonuç çıkmadı. Kaldı ki, yeni infaz sistemine göre, 24 yaşındaki genç kızın tutuklu bulunduğu süre, yediği hapis ce-

zasını karşılıyordu.

Aysel'in babası Tahsin Zehir, kızını doktorlara götürdü, ilaçlar aldı ama sonuç alamadı. Kızının durumu giderek daha da kötüleşiyor, görülen rahatsızlıklar artıyordu. Bu arada, kendilerini Aysel'in durumuyla ilgilenen Uluslararası Af Örgütü'nden bir Fransız doktor aradı. Geçen yılın temmuz ayında Tahsin Zehir'le görüşen Doktor Helene Jaffe, Fransa'daki bir hastanede Aysel'i üç ay tedaviye almak istediklerini belirtiyor ve çağrıda bulunuyordu.

Bunun üzerine 18 Ağustos 1987 tarihinde İstanbul Bostancı Pasa-

port Şubesi'ne başvuruda bulunuldu. Kendilerine aynı tarihli, 15910 sayılı kayıt belgesi verildi. Baba Tahsin Zehir'e 28 Ağustos 1987'de pasaport verildi, ama tedaviye gidecek Aysel Zehir'in dosyası Çağaloğlu'ndaki Pasaport Şube Müdürlüğü'ne gönderildi. O günden 23 Ekim 1987 tarihine kadar defalarca Çağaloğlu'na giden Tahsin Zehir, ne kızı için pasaport alabilirdi ne de neden pasaport verilmediğine ilişkin bir yanıt.

Son çare: Başbakan Turgut Özal'a başvurmak. Tahsin Zehir 23 Ekim 1987'de Özal'a hitaben bir mektup yazdı. Durumu olduğu gibi anlattı ve "Kızımın durumu çok acıdır. Bu durum göz önüne alınmamakta, bilakis zorluklar çıkarılmakta ve pasaport verilmemektedir. Kızımın yurtdışında tedavisini ivedilikle yaptırabilmesi için pasaport verilmesine..." dedi.

Tahsin ve Aysel Zehir, 5 Aralık 1987'de Pasaport Şube Müdürlüğü'ne çağrıldılar. Özal, dilekçeyi İçişleri Bakanlığı'na havale etmişti ve görevli polisin söylediğini göre, "Kızınız sakıncalıymış, durumunu inceliyoruz"dan öteye gidilememişti. Oysa Aysel Zehir'in sakıncayla ilgili durumu zaten Özal'a yazılan dilekçe anlatılmıştı. Tahsin Zehir, Pasaport Yasası'ndaki "Tedavi amacıyla bir defaya mahsus pasaport verilir" hükmünden yararlanmak istiyordu kızı için.

Danimarkalı doktorlar:

İşkence bireyi yıkıyor

İstanbul Haber Servisi — Merkezi Danimarka'da bulunan "İşkence Kurbanları İçin Uluslararası Rehabilitasyon ve Araştırma Merkezi'nin başkanı doktor Inge Lunde ve psikiyatrist doktor Jorgen Otmann, İstanbul Tabip Odası'nda verdikleri konferansta, işkencenin temel amacını şöyle anlattılar:

"Bugün işkencenin temel amacı başka. Bireyi yıkmak, parçalamak. Bunun içinse sistematik ve dikkatle planlanmış işkence gereklidir. Bu tür işkencelere başvurmanın amacı, aktif muhalefeti nötrale etmek ve bunu rejime karşı çıkabilecek diğer unsurlara örnek olarak göstermek oluyor.

Bize başvuran hastalarda incelemelerimizin gösterdiği yapısal sorunlar şunlar: Moral çöküntü ya da değişen kişilik, iyice azalmış öz güven, zedelenmiş bellek, zedelenmiş konsantrasyon yeteneği. Hastalarımız kendilerini değişmiş hissediyorlar. Sanki bambaşka bir insan olmuşlardır, suçlu hissediyorlar kendilerini. Konuşmaları Aysel Zehir de dinledi.

Dr. Lunde (solda) ve Otmann işkenceyi anlattılar.

Özel otoyola ilk adım

Özel sektöre yap-işlet-devret formülüyle otoyol yapma izni veren yasa TBMM'de kabul edildi. Bayındırlık Bakanı Giray, yeni kapitülasyonlara yol açtığı yolundaki eleştirileri yanıtlarken "Biz bu memleketin çocuğu değil miyiz, yapılanların hesabını veremeyecek miyiz?" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Özel sektöre otoyol yapma ve işletme olanağı sağlayan yasa TBMM'de kabul edildi. Muhalefet yasa ile Türkiye'nin kapitülasyonlara doğru gittiğini savunurken, Bayındırlık ve İskan Bakanı Safa Giray, "Biz de Türk çocuğu-

Yapılanların hesabını veremeyecek miyiz yani?" dedi.

Cumhurbaşkanının onayı ve Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra yürürlüğe girecek olan yasa göre, yerli ve yabancı şirketlerin yap-işlet-devret ilkesine göre yapacakları otoyolları 49 yıl süre-

Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra yürürlüğe girecek yasa göre, yerli ve yabancı şirketler yap-işlet-devret ilkesine göre yapacakları otoyolları 49 yıl süreyle işletecekler. Otoyollar üzerindeki yolculukla ilgili hizmet tesislerinin işletmesi de yapımçı şirkete ait olacak. Geçiş ücretini Bayındırlık Bakanlığı belirleyecek.

le işletebilecekler. Otoyollar üzerindeki yolculukla ilgili hizmet tesislerinin işletmesi de yapımçı şirkete ait olacak.

Özel sektörün yapacağı otoyolların geçiş ücretleri ilgili şirketin isteği ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nün önerisi üzerine Bayındırlık

ve İskan Bakanlığı'nın onayı ile belirlenecek.

Otoyolda yap-işlet-devret yasası TBMM Genel Kurulu'nda görüşülürken, muhalefet karşı çıktı. SHP grubu adına konuşan Ankara Milletvekili **Eşref Erdem**, Türkiye'nin hızla kapitülasyonlara gittiğini ve Osmanlı Devleti dönemindeki Bağdat demiryoluna benzer bir uygulama başlatılmak istendiğini bildirdi. Erdem, ANAP iktidarının holdinglere vefa borcunu ödemek için çaba harcadığını kaydederek, "Bu tasarı gelecekteki Türkiye'yi büyük sıkıntılara sokacak. Yeni talan ve yağmalara yol açacak" dedi.

DYP Grup Sözcüsü **Ahmet Uncu** ise karayolları hizmetlerinin küçültüğünü belirterek, iktidarın bir hayal ile 1200 kilometre otoyol yapımına kalkıştığını söyledi. Uncu, "Otoyol yapımına karşı değiliz, ama bu işi kuralına göre yapmak gerekir" diye konuştu.

Bayındırlık ve İskan Bakanı Giray ise, eleştirileri yanıtlarken, otoyol yapımında yeni bir finansman kaynağı yaratılmak istendiğini bildirdi. Giray, mevcut karayollarını bugünkü trafiğe elverişli duruma getirmek için 14.5 trilyon lira gerektiğini de bildirdi ve yap-işlet-devret sistemiyle otoyol yapımında devlet garantisinin söz konusu olmadığını söyledi. Ancak, trafik garantisi olabileceğinden söz etti.

Safa Giray, kapitülasyon iddiası konusunda, "Biz de bu memleketin çocuğuyuz. Bu kadar açık yapılan şeylerin hesabını veremeyecek miyiz? Bir ihale normal koşullarda yapıldığında memlekete yararlı olur görüşü doğru değil. Biz ihaleleri bu Meclisin çıkardığı yasaların bize tanıdığı imkanlara göre yapıyoruz" diye konuştu.

Pasaport yarasası deęiřti

İçişleri Bakanı Kalemli, kabul edilen tasarıyla pasaport almaya engel olan birçok hükmün kaldırıldığını söyledi. Kalemli, "Pasaport verilemeyecek kişilerde daraltma yaptık" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — TBMM Genel Kurulu'nda Pasaport Yasası'nda değişiklik yapan tasarı kabul edildi. İçişleri Bakanı **Mustafa Kalemli**, tasarıyla pasaport almaya engel olan birçok hükmün kaldırıldığını belirterek, "Pasaport verilemeyecek kişilerde daraltma yaptık" dedi. Kalemli, sağlık nedeniyle yurtdışında tedavi olmak isteyen, ancak pasaport alamayan TİKB davasından 8 yıl hapis cezasına çarptırılan **Aysel Zehir**'in "sağlık nedeniyle" başvurusu halinde gereğinin yapılacağını söyledi.

TBMM Genel Kurulu'nda yasa tasarısının maddeleri üzerinde görüşlerini açıklayan SHP Diyarbakır Milletvekili **Fuat Atalay**, İçişleri Bakanlığı'na pasaport verme yetkisi tanınmasını eleştirdi. Yurtdışına çıkmak isteyen birçok kişiye pasaport verilemediğini belirten Atalay, **Reha İsvan** ile birlikte TGS Başkanı **Eren Güvener**'e de pasaport verilemediğini, **Aysel Zehir** adındaki bir kızın yurtdışında

tedavisine engel olduğunu anlattı.

Daha sonra söz alan SHP İçel Milletvekili **İstemihan Talay** da, Avrupa Konseyi'nde Hollanda Sosyalist Milletvekilleri Grup Başkanı **Stoffelen**'in kendisine **Aysel Zehir**'le ilgili soru sorduğunu anlattı. Bu sırada ANAP Sinop Milletvekili **Hilmi Biçer**'in, "Neden sizden soruyorlar?" şeklinde laf attığı duyuldu. Talay da kendisinin Türkiye'yi Avrupa Konseyi'nde temsil eden bir milletvekili olduğunu hatırlattı.

SHP'li Kamer Genç de, İçişleri Bakanlığı'na pasaport verilme konusunda takdir hakkı tanınmasını anayasaya aykırı olduğunu savundu. Genç, idareye yargı yetkisi tanınmasının anayasaya aykırı olduğunu anlattı.

İçişleri Bakanı **Mustafa Kalemli**, eleştirileri yanıtlarken, TGS Başkanı **Güvener**'e pasaport verildiğini ve kendisinin bugün (dün) yurtdışına çıktığını söyledi. Kalemli, **Aysel Zehir**'in TİKB örgü-

tü üyesi olduğu için 1. Ordu Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından 8 yıl hapis cezasına çarptırıldığını, bu nedenle pasaport almasının mümkün olmadığını söyledi. Kalemli, **Aysel Zehir**'in yurtdışında tedavi olmak için bakanlığa başvurusu bulunmadığını da hatırlatarak, "Bize gelsin, bu nedenle başvursun, pasaport verelim" dedi.

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen tasarı, yurtdışına çıkmaları mahkemece yasaklananlara, ülkeden ayrılmalarında genel güvenlik açısından sakınca bulunduğu İçişleri Bakanlığı'na belirlenlere, vergiden borçlu olanlara pasaport verilemeyeceğini hükme bağlıyor. Bu kişilere ancak, İçişleri Bakanının teklifi ve Başbakanın onayıyla pasaport verilebilecek.

TBMM Genel Kurulu'nda ayrıca, ANAP Ankara Milletvekili **Alpaslan Pehlivanlı**'nın İspirtolu İçkiler Inhisarı Yasası'nın bir maddesini değiştiren önerisi kabul edildi. Kabul edilen öneriye göre, tüketim fazlası ispiroto yurtdışına ithal edilebilecek. Ayrıca şeker fabrikalarının Tekel'e yüzde 5-15 kâr ile sattığı ispiroto ürününün satışları anlaşmaya bırakılıyor.

● TİYATRO ● GÖSTERİ ● SINEMA

MODA FİLMCİLİK SUNAR

NIKITA MIKHALKOV

AŞK KÖLESİ

ELENA SOLOVEY **SON HAFTA**

RODION NAKHAPETOV

13.15 16.00 21.30

GENEL İSTEK ÜZERİNE

MARGARETHE VON TROTTA

VASIF ÖNGÖREN'İN

9 OSKAR

DIE GRÜNEN

in der Bürgerschaft

An den
Ministerpräsidenten
der Türkei
Herrn Özal

11. Dezember 1987

Am Dobben 92 · 2800 Bremen 1
Telefon: 04 21/7 40 41
Telex: 2 44 989 gruen d

Datum: 11. Dezember 1987

Sayın Başbakan,

Eyaletmeclisi grubumuzun üyesi iki milletvekilimiz tutuklanan Genelsekreter Kutlu ve Sargın'ın durumunu yerinde incelemek üzere 28.11.1987-4.12.1987 tarihlerinde Türkiye'ye giden F.Alman delegasyonu içinde yer aldılar. Delegasyon üyesi arkadaşlarımız tutuklu Genelsekreterlerin avukatları Atilla Coşkun ve Rasim Öz ile uzun görüşme yaptılar. Bu arada bizden sonra sözkonusu avukatların birkaç günlüğüne gözaltına alındıklarında öğrenmiş bulunuyoruz. Bu keyfi tavrı şiddetle protesto ediyoruz. İki avukatın tutuklanması Kutlu ve Sargın olayında hukuk devleti kurallarının nasıl ayaklar altına alındığının göstergesidir. Böylesi bir yöntem Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerine yabancı bir tavidir.

Milletvekillerimiz bu inceleme gezilerinde bayan Aysel Zehir'e resmi makamların pasaport vermeyi reddettiğini öğrenmiş bulunuyor. Bayan Zehir tutukluluk döneminde katıldığı bir açlık grevinde beyin sarsıntısı geçirmişti. Onun için kendisinin mutlaka yurtdışında tedavi görmesi gerekiyor. Kendisinin 18.8.1987 de İstanbul/Bostancı pasaport dairesine yaptığı başvuru rededildi. Aysel Zehir açlık greviden bu yana düşünme yeteneğini kaybetmiş durumda, eğer yurtdışında tedavi görmezse bu durumu sürecektir.

Saygılarımızla

Ed. Trefelcke

Mitglied der Bremischer Bürgerschaft

Richard Meider

Mitglied der Bremischer Bürgerschaft

4

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ
NÖROLOJİ ANABİLİM DALI

Sayı :1987/875
Konu :

İSTANBUL
...13./2.../1987..

B E L G E

Aysel ZEHİR isimli hasta, 14.3.1986 - 24.4.1986 tarihleri arasında 986/167 protokol No. ile kliniğimizde yatırıldı.

O sırada mevcut olan dengesizlik, durgunluk, konuşmama yakınmaları, nörolojik muayene ve psikiyatri konsültasyonu ile birlikte değerlendirilerek ansefalopati+ atipik psikotik sendrom tanısı üzerinde duruldu. Kliniğimizde yattığı süre içinde ve izleyen kontrol muayenesinde, hastanın uygulanan tedaviden tam olarak faydalanmadığı, yakınmalarının devam ettiği görüldü.

Durumu bildirir belge istek üzerine verilmiştir.

Dr. Müneyyer ÇELİK

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜHÜRÜ

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ
Nöroloji Bilim Dalı

E P İ K R İ Z

Soyadı : Zehir
Adı : Aysel
Yaş No. : 1966/167
Girdiği Tarih : 14.3.1986
Çıktığı Tarih : 24.4.1986

Doktor :

Aysel Zehir isimli 23 yaşında kız hasta, günlük işlerini yapmaya, konuşmaya yakınmalarıyla 14.3.1986 tarihinde kliniğimize yatırıldı.

Hastanın öyküsünden 2 yıl önce 60 gün süreyle aylık grevi yaptıktan sonra bir ay süreyle hastahaneye yatırıldı. Çıktıktan sonra çift görme, hareketli görme, ileri, dengesizlik yakınmalarının ortaya çıkması, zaman zaman başdönmesi ve kusmalarının olması, bu yakınmaların başvurduğu doktorların önerdiği B vitamininden zengin beslenme tedavisi verildiği ancak bu süreçte ağrı hareketli olduğu, çok geçmedi, anlamasız güldüğü, 6 ay önce (büyük bir üzüntüyle ilgili olarak olduğu söyleniyor) düşüncelerine, kendi kendine konuşmaya başladığına fark edildiği kendisiyle ilgili gerçek dışı olaylar anlatması, 2 ay önce hep oturmasına konuşmaya günlük işlerini yapmaya başlamasına rağmen, yakınlıkla görüşmediği sürece tuvalete gitmediği, yemek yemediği öğrenildi.

Nörolojik muayenesinde, sağa konjugat bakışta minimal kasıkkılık, sola bakışta minimal abducens safa tespit edildi. Sola bakışta belirgin, iki yana ve yukarı bakışta bakış yönüne vuran niştajus vardı. Sol elde belirgin altta ve üstte iki yarı dışaetri tespit edildi. Arduvara hareketlerde hafif tereddütlüydü. Hafif cerebellar ataksisi vardı. Tanden walk yapmıyordu. Cerebellar engabilitesi dikkatli çaktı. Mental muayenesinde, zaman oryantasyonu bozuktu. Sağda düşünme ve aygıt muhakeme becerisinde de gerileme vardı. Dikkatli saygılanıyordu. Sözel hafızası saygılanıyordu ve bu kısa süreli hafızta hafızasında belirgindi. Mental hafızası ileri derecede bozulmuştu. Hasta, aritmetik becerisinde ileri derecede kaybetmişti. Paravalar ve iki elle anlamasız hareketleri taklit etme pratiği becerisinde ALTINERNE koruyordu.

Psikiyatri konsültasyonunda öncelikle wernicke ansefalopatisi ile birlikte atipik psikotik sendrom düşünüldü. Atipik EPD, gizofreniform psikoz başlangıcı, restora olmayan psikososyal stress koşullarına reaktif döngüden daha saygı olumsuzluklar olarak düşünüldü.

Rutin laboratuvar tetkiklerinde üsallik yoktu. EKG normaldi. Kliniğimize yatırıldıktan önce yapılmış olan bilgisayarlı tomografide üsallik yoktu. Kliniğimize yatırıldıktan ilk günlerde hastaya, Bendol 2X1 drj ve psikiyatri konsültasyonunda önerilen telazin 3X1 mg akineton 1X⁴/4 larozyl 25 mg/ gece tedavisine başlandı. İstenen günlerde hastanın nörolojik muayene bulgularında kayda değer değişiklik olmadı. Tekrarlanan psikiyatri konsültasyonlarında hastanın tedavisi telazin 5 mg/ gece, sürofen 2 mg/ gece, akineton 1X 2X1/2 olarak düzenlendi, ve bu tedaviyle belirgin düzelmeye eğilimi tespit edildi. Tablo , organik tabloya ek olarak bir premorbid kişilik reaksiyonunun bir bölüm Korsakoff belirtileriyle kombine gelişmesi olarak değerlendirildi.

Hastanın 22.5.1986 tarihinde tekrarlanan mental muayenesinde zaman oryantasyonunda da bozukluk biraz daha düzelmeye eğiliminde birlikte sürüyordu. Mental hafızasında çok belirgin bir düzelmeye göre şüpheleniyordu. Basit sözel öğrenmede de hafızta hafızası ve kısa süreli hafıza açısından düzelmeye eğilimliydi. Asimetrik becerisinde daha hafif derecede bir iyileşme vardı. Nörolojik muayene bulgularında önemli değişiklik tespit edilmedi.

Hasta geçirilmiş wernicke ensefalektisi, buna bağlı hafif korsakoff belirtilerine eklence atipik psikotik tablo olarak değerlendirilerek 24.4.1986 tarihinde Poliklinikimiz ve psikiyatri polikliniğinde ayaktan izlenmek üzere Banaxol 2X1 tablettes 2mg 10 mg 3X1 tedavisiyle çıkarıldı.

Dr. Münevver Çelik

Ferganbe toplantısı 8 Mayıs 1986 sabah 9.00

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL AB'ALET ÇIN BELLEK MÜZESİ.

SAĞLIK KURULU RAPORU

T.C. Standart Form No. 1 - 02 - 006

1. Rapor tarih ve no.

3.1.1989/92

2. Sağlık kurumunun adı İ.Ü.İst.Tıp Fak.Sağlık Kurulu

3. Kurumu -

4. Soyadı, adı ZEHİR AYSEL

5. Sicil no.

6. Görevi -

7. Boy-kilo

8. Soyadı, adı (memurun bakmakla yükümlü hastasının)

9. Yakınlık derecesi

Muayene olunan klinikler

10. İç hastalıkları -	15. Röntgen -
11. Genel şirurji -	16. Cildiye -
12. Ruh ve sinir hastalıkları 1- Demyelizasyon? 2- Organik kaynaklı psikoz?	17. Doğum ve kadın -
13. Göz -	18. Üroloji -
14. K.B.B. -	19. Çocuk sağlığı ve hastalıkları -
20. Laboratuvar bulgular -	

Sağlık kurulu

1. Teşhis 1- Demyelizasyon? 2- Organik Kaynaklı psikoz? /Türkiye'de yapılamayan			
22. Karar Hastanın manyetik rezonans (MRI) gibi bir yüksek rezolüsyonlu görüntüleme yönteminin uygulanabilmesi için tetkikin Fransa Paris (Group Hospitalier Pitie-Salpetrier) de yapılması uygundur.			
23. İç hastalıkları müt. Prof.Dr.Semra Çalangu <i>Semra Çalangu</i>	24. Genel şirurji müt. Prof.Dr. Hamdi Küngel <i>Hamdi Küngel</i>	25. Ruh ve sinir h. müt. Prof.Dr. Aynur Baslo <i>Aynur Baslo</i>	26. Göz müt. Prof.Dr. Meri İncancıoğlu <i>Meri İncancıoğlu</i>
27. K.B.B. müt. Prof.Dr. Alpaslan Akmandil <i>Alpaslan Akmandil</i>	28. Çocuk sağlığı ve h. müt.	29. Doğum ve kadın h. müt.	Baştanbu imza mühür tarih <i>Prof. Dr. Fatma EKEM</i>
30. Psikiyatri Doç.Dr. Şahika Yüksel <i>Şahika Yüksel</i>	31.	32. Kurul başkanı Prof.Dr. Aytolon Bozbora <i>Aytolon Bozbora</i>	

MÜVEKKİLİM AYSEL ZEHİR

Av. Hüsnü Öndül

Aysel Zehir'i, çoğu devrimcinin tanındığı yerden başlamak üzere (emniyet Cezaevi) anlatmak istiyorum.

Aysel, TİKB (Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği) davası sanıklarındandır. İlk olarak 15 Haziran 1980 tarihinde gözaltına alındı. 15 gün gözaltında kaldı. 24 temmuzda tahliye oldu. Sonra 8 Ağustos 1980 de yeniden gözaltına alındı. 14 gün de o zaman emniyette kaldı. Tahliye oldu gözaltından sonra. 30 Kasım 1981 de yine emniyetteydi. bu defa 7 Ocak 1982 tarihine kadar gözaltında kaldı. Türkiye'de gözaltında olmanın anlamı biliniyor. İşkence!..

Alında tetik düşürülüyor, çarpmaya geriliyor, elektrik veriliyor, tecavüze yelteniliyor... İssiz yerlere götürülüp, kursuna dizme sahneleri düzenleniyor. Veya öldürülüyor gözaltına alınan.

Aysel, her üç gözaltına alınışında, binlerce devrimci gibi, işkence gördü. Ağustos 1980 tarihinde gözaltına alınıp da, süre sonunda savcılığa çıkarıldığında, savcı Üsküdar Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne gönderdi Aysel'i. Kesin rapor 22 Ağustos 1980 tarihini taşıyordu ve "sol ve sağ kol dış yüzünde iyileşmiş henüz pikmantasyon teşekkül etmemiş yara izleri ve sağ boyun üzerinde tırnakla oluşmuş yukardaki karakterde yara izi ve sağ yanak ve zigoma üzerinde rengi dönüşmeğe başlamış limoni renginde künt travma ile husulü mümkün takriben 10-15 günlük ekimoz ve sağ ve sol ayaklarında iyileşmiş ve pikmantasyon oluşmamış yara izleri tesbit edildiği yazılıydı. Yaraların 30 günde iyileşeceği de belirtiliyordu. Rapora rağmen işkenceciler hakkında dava açılmadı.

1981'de gözaltındayken işkencenin daha da katmerlisini gördü. Doktora sevk edilmedi. İşkence ile ilgili suç duyuruları yanıt-sız kaldı.

Aysel'le ölüm orucu günlerinde de görüşme olanlığını bulmuştum. Metris'teki görüşmeler hariç 31 Mayıs, 7 Haziran ve 14 Haziran da Haydarpaşa Askeri Hastanesinde görüşme yaptık.

31 Mayıs 1984 tarihli notlarımda, "gönüllü" olarak ölüm orucu eyleminde yer aldığını özellikle vurguladığı yazılı.

7 Haziran 1984 perşembe günü yaptığımız görüşmede, "sizi zor seğebiliyorum" demişti. Sesi kısık, mırıldanır gibi. Bebeklerin sıralayarak yürümesi gibi, gödesini, tel örgüye ve duvara yaslanmış ve görüş yerinin hemen bitişiğindeki koğuşuna dönmüştü...

En son, Av. İbrahim Açı ve Av. Kazım Bayraktar'la birlikte 14 haziran günü görmüştük Aysel'i...

Bayanlardan yalnızca Aysel kalmıştı, ölüm orucunda. O güne ilişkin notlarım şöyle: Koğuşta tek başına olduğunu söylediler. Biz, ısrarımız üzerine koğuşa aldılar. Hemşire, gözlerinin görmediğini ve bilincini yitirdiğini söylüyordu. "serum takıyoruz, akli yerine geldiğinde atıyor" diyordu.

Çenesinin altına bez bağlamışlar. Kolunda serum takılı. Her iki kolu yataktan yanlara sarkmış bir vaziyette ve delik deşik... Kuru kan lekeleri... morluklar. Ağzından çıkanlar bezin üzerinde... Hemşire altını tutamadığını söylüyor.

Hemşire yüksek sesle bağırdı ve sarstı. Aysel, gözlerini hafif araladı, yumdu. Dışarı çıktık. Ölümden dönebilecek mi ve nasıl?

Ölüm orucu bittikten sonra, Aysel'in de içinde bulunduğu bir kısım TİKB davası sanıkları Adana'ya sevkedildiler, içlerinde diğer ölüm orucu direnişçisi müvekkilim Bektaş Karakaya'da vardı. Uzun, yıpratıcı yolculuk, sağlıklarınında da bozmuştu... Bektaş, gün ışığına gözlerini bağlamaksızın çıkamıyordu. Gazetelerin ancak büyük puntolu yazılarını okuya biliyordu. Yurtdışından ilaçlar taşıdık Adana'ya...

Çok geçmedi, Aysel, 15 ağustos'ta tahliye oldu. Sürekli gülüyor, yüksek sesle konuşuyordu. Tek başına yürüyemiyor, ayakta durmakta güçlük çekiyordu. Ölüm orucu günlerini ve geriye doğru 7-8 ayı hatırlamıyordu. Ölüm orucu günlerine ilişkin tek hatırladığı (Metris'e hastane dönüşlerinde, Aysel'i Reha İsvan'ın koğuşuna vermişlerdi) Reha hanımdı. Elleri ve ayakları titriyordu. Adana dönüşü hemen doktorlara götürdük. Doktorlar iyileşeceğini söylediler.

Açlık grevindeki devrimcilere, gizli gizli yiyorlar, iftirası atılıyordu. Dün de, bugün de. Diyarbakır'da ölenler, İstanbul'da ölenler, gözlerini, bilincini yitirenler, bir deri bir kemik kalmış vücutlarıyla direnen insanlara, saldırılar yöneltiliyordu. Türkiye halkına hiç utanmadan, sıkılmadan, yalan söyleniyordu.

Ölüm orucu günlerinde Aysel'in babasına, Genel Kurmay Başkanlığına gönderilen bir yazı vardı. Babası bana gösterdiğinde (Haydarpaşa Askeri Hastanesi önü) saklamasını söylemiştim. bu belgeyi... Ölüm başlı başına bir belgeydi. Abdullah, Haydar, Fatih, Hasan... Herkes tanıdığıdır onların. Ya kalanlar? Diğerlerinin direnişlerinin belgesi mi aranmaktaydı? Hayır! Onların tanıkları, ne kadar susarlarsa sussunlar, bağlarındaki görevlilerdir. Direnişin devam ettiğini bize söylemek zorunda olan görevliler... Tutuklu yakınları olganüstü bir özveri, direnç gösteren tutuklu yakınları. Ve avukatlar... Aysel'e, ait şu belge, yalana atılan bir tokattı. "Tedavi kabul etmediği halde, hastanede isteği dışında"

mediği halde, hastanede isteği dışında olmak üzere tedaviye alınan kızınız Aysel Zehir'e, açlık grevini bırakması için görevlilerce her türlü telkin ve öneri yapılmış ise de, gerekli su dışında yiyecek kabul etmemiştir" 12 Haziran 1984 sayı 7130-803-84

Adana dönüşü, korkulukları tutunarak yardımsız merdivenlerden inmeye çalışan Aysel, bir kaç ay sonra durgunlaşacak, konuşmaya, gülmemeye başlayacaktı. Ellerindeki ve ayaklarındaki titremeler geçmeyecek, vücut dengesini sağlayamayacaktı...

Hastaneye yatırıldı. Bilgisayarlı tomografide beyindeki hasar görülmüyordu. Gözlerindeki bozukluk saptandı. Dikkati, sözel mantıksal hafızası bozuktu. Hastaneden taburcu olduktan sonra da kısa iyileşme dönemleri hariç, hastalığı ilerledi. En doğal ihtiyaçlarını anne-babasının yardımı olmaksızın karşılayamaz duruma geldi. Bu kısa iyileşme dönemine ilişkin bir anımı anlatmak isterim. 1986 yılında Haydar ve Fatih'in mezarına gidecektik, arkadaşım Av. Osman Ergin'le... Aysel'lere uğradım. Kapıya Aysel açtı. "Hüsnü abi" diye boynuma sarıldı. O gün mutfaktan, bir küçük tepsi içinde çaydanlığı getirirken "Hüsnü abi bak, getirebiloyurum..." diyordu. Oysa geriye doğru 6-7 ay boyunca beni tanıyamıyor, yabancı gibi duruyordu. O gün büyük bir sevinci yaşadık ailesiyle.. Ne yazık ki, sürekliliğini sağlamak mümkün olmadı

Ölüm orucu üzerine, 3 kitap çıktı... Bunlardan ilki, Şair Adnan Yücel'in, tek-nehir şiir- şiirden oluşan, "Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek", Kürşat İstanbullu'nun belgesel bir çalışması "Ölümün Koynunda Biter Açlığımız" ve bu eylemi bizzat yaşayan-gerçekleştiren ilk ölüm orucu direnişçilerinden İbrahim Erdoğan, Dursun Karataş, A. Şener Yıldırım, Tayfun Özkök, Şaban Şen, Zeynel Polat, Mürsel Göleli, Avni Turan'ın "Direniş-Ölüm-Yaşam" adlı kitapları...

Daha da yazılacak. Tiyatro, roman, müzik, şiir, resim, heykel olacak...

Aysel, bu tür yapıtların kahrşanlarındandır.

Bu yaralı devrimcinin, yurtdışına gidip tedavi olmasını önünde bir engel var: Yargılanıyor olması..

Dosyası Askeri Yargıtayda. Aleyhe temyiz yok. Verilen ceza ~~xxxxxxx~~ yaş küçüklüğü nedeniyle indirildikten sonra beş yıl. cezaevinde kaldığı süre üç yıl. İçişleri Bakanlığı'nın yetkisinde pasaport alabilmesi.

Seyahat özgürlüğüyle birleşik yaşama hakkı, PASAPORTA bağlanabilir mi? Yaşama hakkına uygulanan pasaport, insani midir, hukuki midir, nedir?

Bu soruların yanıtı çok geçmeden verilecek...

İstanbul, Metris ve Sağmalcılar Askeri cezaevinde, 1984 yılında bir büyük devrimci direniş yaşandı. 11-13 Nisan 1984'te, TİKB ve DEV-SOL davalarından tutuklu devrimciler, Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemlerini başlattılar. TİKB 45., DEV-SOL 25. güne kadar kitlesiyle sürdürdü eylemi... Sonra, TİKB'den üç, DEV-SOL'dan 15 devrimci eylemi Ölüm Orucuna dönüştürdü. Kitle, bir süre sonra yeniden açlık grevine başlayacak ve ikinci grup ölüm orucu direnişçileri çıkacaktı ~~ixixixix~~ içlerinden.... Öylede oldu.... Haziran 1984'te, Abdullah Meral (14 Haziran), Haydar Başbağ (17 Haziran), Mehmet Fatih Öktülmüş (17 Haziran) ve Hasan Telci (24 Haziran) göğe yükseldiler.

Aysel Zehir, ilk ölüm orucu kafilesindendi. Metristen arkadaşlarının çöşku dolu sloganlarıyla uğurlanmıştı. O bir gönüllüydü; seçilmiş gönüllülerden....

bir gemi kaptanının dört kızından birisiydi doğumluydu. Üsküdar Cumhuriyet lisesinde okurken, devrimci fikirlere sahip olmuştu.

1979 da daha 16 yaşındayken işkence ile tanıştı. Suçu duvarlara yazı yazmaktı. 1980 yılının Nisan ayında yine gözaltına alınmıştı. Artık gözaltı süreci başlamıştı. İşkencenin her türlü denemişti. Liseyi ikinci sınıftan terketti.

15 Haziran 1980'de yeniden gözaltındaydı. Yine işkence! Ağustosta yine işkence! Aysel'de örgüt evi isteniyordu, arkadaş adresleri randevu isteniyordu. O direniyordu. Oyunağı olmamıştı işkencecilerin. Başı dik çıktı işkenceden. 26-12-1981 tarihli emniyet ifadesi şöyleydi: "TİKB adlı yasadışı örgüte, okul yıllarında şu an isimlerini hatırlıyamadığım, devrimci kişiler vasıtasıyla sempati duydum. Şu an bu devrimci arkadaşların nerede ve ne iş yaptıklarını bilmiyorum.(...) Nisriye Demir adına düzenlenmiş sahte hüviyeti için kullandığını, ne zaman ve nasıl kullandığını, kendisine kim tarafından verildiğini, ne zamandan beri kullandığını, kaldığı evleri söylemediğini, kimlerin yanında kaldığını ve ne gibi faaliyetlerde bulunduğunu söylememesi üzerine alınan ifadesinin doğruluğunu okuduktan sonra imzası ile tastik etti"

Zulüm cezaevinde de devam etti. Direniş de.... Metristeki her direnişde ön saflardaydı. İşkencedeki tavrı ve içerdeki kararlılığı, cesareti, yaşantısı, gönüllülüğü ile birleşince, ilk ölüm orucu direnişçileri arasında yer alması kaçınılmaz olmuştu.

Karşı-Devrim, "idamlıklar yapıyor ölüm orucunu" diye yalan propagandası işletiyordu. Aysel bu propagandaya verilen bir yanıt gibiydi. Hayır, devrimcileri idam cezasına çarptırılmaları veya idamla yargılanıyor olmaları değil di ölüm orucunun nedeni.... Bu eylem alınan -alınacak ceza ile ilgili değildi. Yalan sırtıyordu Aysel'in şahsında. Çünkü o, her an tahliye olabilecek

ve verilen ceza miktarına görede bir kaç ay sonra zorunlu olarak tahliye edilmesi gereken birisiydi. Ve böyle olduğunu bile bile görev olarak kabul etti ölümü, hayır özgürlüğe yürüyüşü....

Aysel, ölüm orucu günlerinde en küçük bir zaaf göstermedi. Eriyen kasları, çöken gözleri, zaman zaman yitirdiği bilincine ve ayakları vücudunu taşıyamayacak kadar bitkinleşmesine rağmen, inancı ve yüreğiyle, bilinciyle direndi.

Büyük çarpışma zamanının en küçük biriminde, sürüyordu.

60'lı günlere gelindiğinde artık her iki gözünde görmüyor; ayağa kalkamıyor ve bilincini yitiriyordu.

Aysel, Haydarpaşa Hastahanesinde, bir koridora açılan, yanyana dizili tutuklu koğuşlarından birinde, yalnız başına kalıyordu. Koridorun öteki ucunda erkek direnişçiler vardı.

Ölüm orucu sırasında, tıbbi müdahale kabul edilmeyecekti. Bilincini yitiren direnişçiye tıbbi müdahale yapılmak istenirse, yanındaki arkadaşları engel olacaktı. Aysel, yalnızdı.

Aysel'e 60. gün müdahale ettiler.

Reddetti. Taktılar serumu, çıkarıp attı. Bir daha, bir daha....

Aysel, bilincini yitirdiğiçe serum veriliyor, bilinci yerine geldiğinde ve kollarında kuvvet olduğunda, o, söküp atıyordu.

Giderek nerdeyse bitkisel yaşam başlıyor; tuvaletini tutamıyor, küsüyor, yatakta sırt üstü yatıyor ve doğrulamıyordu.

Erkek arkadaşlarının yanında olsa müdahale ettirilmeyecekti. Belkide ilk ölümü kuşaklayan olacaktı.

Aysel'in ölüm orucu 8 günlerindeki yaşam mücadelesi devam ediyor. Kişisel özgürlüğünü düşünmeksizin, hepimizin özgürlüğü için- evet hepimizin- bu mücadeleye atılmış, boyun eğmemiş ve devrimin onurunu yüceltmiş bu yürekli devrimci şimdi hastadır, sakattır. Abdullah, Haydar, Fatih ve Hasan, bize bakıyorlar. "Aysel'e sahip çıkın" diyorlar.

Bunu hissetmeliyiz.

4 Ekim 1982 günü, sonradan askeri yargıtaydan bozularak düşecek olan dava dosyasında, kararın verildiği gün, son sözü sorulan Aysel, 8 "Devrimciliğimle onur duyuyorum" demişti.

Yaklaşık iki yıl sonra da sözünün eriydi. O, ölüme giderken onurumuz oluyordu.

Aysel Zehir, sağlığına kavuşma olasılığı ne olursa olsun yurt dışına gidebilmelidir. Yarın için söylenecek söz, Aysel'in bıraktığı izlerle-inanç, kararlılık ve başeğmezlik- yaşayacağıdır.

"DEVRİMCİLİĞİMLE ONUR DUYUYORUM"

İstanbul, Metris ve Sağmalcılar Askeri Cezaevlerinde, 1984 yılında bir büyük devrimci direniş yaşandı. 11-13 Nisan 1984'te, TİKB ve Dev-Sol davalarından tutuklu devrimciler, Açlık Grevi (AG) ve Ölüm Orucu (ÖO) eylemlerini başlattılar. TİKB 45., Dev-Sol 25. güne kadar kitlesiyle sürdürdü eylemi... Sonra, TİKB'den 3, Dev-Sol'dan 15 devrimci eylemi ölüm orucuna dönüştürdü. Kitle, bir süre sonra yeniden açlık grevine başlayacak ve ikinci gurup ölüm orucu direnişçileri çıkacaktı içlerinden... Öyle de oldu... Haziran 1984'de, Abdullah Meral (14 Haziran) Haydar, Başbağ (17 Haziran) Mehmet Fatih Öktülmüş (17 Haziran) ve Hasan Telci (24 Haziran) göğe yükseldiler.

Aysel Zehir, ilk ölüm orucu kafilesindendi. Metris'ten arkadaşlarının çoşku dolu sloganlarıyla uğurlanmıştı. O bir gönüllüydü; seçilmiş gönüllülerden...

İşkencenin her türlü denemenmişti gözaltına alındığında. Yıl 1980. 15 Haziran. Sonra Ağustos'ta yeniden gözaltı. Yine işkence. Sonra 1981'de yine gözaltı, yine işkence, Aysel'den örgüt evi isteniyordu, arkadaş adresleri, randevu isteniyordu. O direniyordu. Oyuncuğ almamıştı işkencecilerin... Başı dik çıktı işkenceden...

Zulüm cezaevinde de devam etti. Direniş de... Metris'teki her direnişte ön saflardaydı. İşkencedeki tavrı ve içerdeki kararlılığı, cesareti, yaşantısı, gönüllülüğüyle birleşince, ilk ölüm orucu direnişçileri arasında yer alması kaçınılmaz olmuştu.

Karşı-Devrim, "idamlıklar yapıyor ölüm orucunu" diye yapılan propagandasını işletiyordu. Aysel, bu propagandaya verilen bir yanıt gibiydi. Hayır, devrimcilerin idam cezasına çarptırılmaları veya idamla yargılanıyor olmaları değildi ölüm orucunun nedeni... Bu eylem alınan-alınacak ceza ile ilgili değildi. Yalan sıratıyordu Aysel'in şahsında. Çünkü o, her an tahliye olabilecek ve verilen ceza miktarına göre de bir kaç ay sonra zorunlu olarak tahliye edilmesi gereken birisiydi. Ve böyle olduğunu bile bile görev olarak kabul etti ölüme, hayır, özgürlüğe yürüyüşü.

Aysel, ölüm orucu günlerinde en küçük bir zaaf göstermedi. Eriyen kasları, çöken gözleri, zaman zaman yitirdiği bilincine ve ayakları vücudunu taşıyamayacak kadar bitkinleşmesine rağmen, inancı ve yüreği ile, bilinci ile direndi.

Büyük çarpışma, zamanın en küçük biriminde, sürüyordu.

60'lı günlere gelindiğinde artık her iki gözü de görmüyor; ayağa kalkamıyor ve bilincini yitiriyordu.

Aysel, Haydarpaşa Hastanesinde, bir koridora açılan, yan yana dizili tutuklu koğuşunda, yalnız başına kalıyordu. Koridorun öteki ucunda erkek direnişçiler vardı.

Ölüm orucu sırasında, tıbbi müdahale kabul edilmeyecekti. Bilincini yitiren direnişçiye tıbbi müdahale yapılmak istenirse, yanındaki arkadaşları engel olacaktı. Aysel, yalnızdı.

Aysel'e 60. gün müdahale ettiler.

Reddetti. Taktılar serumu, çıkarıp attı. Bir daha, bir daha... Aysel, bilincini yitirdikçe serum veriliyor, bilinci yerine geldiğinde ve kollarında kuvvet olduğunda, o, söküp atılıyor.

Giderek neredeyse bitkisel yaşam başlıyor; tuvaletini tutamıyor, kusuyor, yatakta sırt üstü ve doğrulamıyor.

Erkek arkadaşlarının yanında olsa müdahale ettirilmeyecekti. Belki de ilk ölümü kucaklayan olacaktı.

Aysel'in ölüm orucu günlerindeki yaşam mücadelesi devam ediyor. Kişisel özgürlüğünü düşünmeksizin, hepimizin özgürlüğü için -evet hepimizin- bu mücadeleye atılmış, boyun eğmemiş ve devrimin onurunu yüceltmiş bu yürekli devrimci şimdi hastadır, sakattır. Abdullah, Haydar, Fatih ve Hasan bize bakıyorlar. "Aysel'e sahip çıkın" diyorlar.

Bunu hissetmeliyiz.

4 Ekim 1982 günü, sonradan Askeri Yargıtay'dan bozularak dönecek olan dava dosyasında, kararın verildiği gün, son sözü sorulan Aysel, şöyle demişti.

"Devrimciliğimle onur duyuyorum" demişti.

Yaklaşık 2 yıl sonra da sözünün eriydi o. Ölümüne giderken onurumuz oluyordu.

Aysel Zehir, sağlığına kavuşma olasılığı ne olursa olsun yurtdışına gidebilmelidir. Yarın için söylenecek söz, Aysel'in bıraktığı izlerle -inanç, kararlılık ve başsmezlik- yaşayacaktır.

ANKARA NOTLARI

MUSTAFA EKMEKÇİ

Aysel Zehir'in Serüveni...

İstanbul'da Akademi Kitabevi'nde imza gününde görmüştüm Aysel Zehir'i. Kendinde değilmiş gibi boş gözlerle bakıyordu. 25 yaşındaydı, ama gören, iki yaşında bir çocuk sanırdı. Uzun süren açlık grevleri sonucu, belleğini yitirmişti. Konuşmuyor, susuyordu. Annesi, babası: — Aysel'e pasaport verilmiyor, ne olur pasaportunun bir an önce verilmesine yardımcı olun! diyorlardı...

İçişleri Bakanlığı, "sakıncalı" görüyor; pasaport verilmesini, Aysel'in dışarıda iyileşebilmesi için yurtdışına çıkmasını engelliyordu. Aysel, pasaport alabilirse, yol parası da bulabilirse, yurtdışında işkence görenlerin iyileşmesi için açılmış sayrievlerine gidebilecekti. İstanbul'da İnsan Hakları Derneği, Aysel için bir "kampanya" başlatmıştı.

Aysel Zehir, açlık grevleri sonucu böyle oldu. Nerede olursa olsun, böyle açlık grevlerine karşı çıktığını okurlar bilirler. Onun da bir çeşit "işkence" olduğuna düşünürüm de ondan. Ama şimdi ona pasaport vermeyerek, iyileşme olanağını engelleyerek yapılan da bir "işkence" dir. Onu bir "yaşayan ölü" durumunda yüzüstü bırakmak, işkencele- rin en büyüğüdür.

Aysel cezaevlerine, tutukevlerine 17 yaşında düştü. 12 Eylül 1980'di. Lisenin son sınıfında okurken alınıp götürüldü. En acımasız işkence- lerle, baskılarla karşı karşıyaydı. Açlık grevlerinde ölenler oldu. Ölen- ler bile, beylik açıklamalar sonucu gazetelerde haber olabildi.

Aysel Zehir, dört yıl dolayında verilen hapis cezasını çoktan çekmiş olduğundan salıverildi. Karar daha Yargıtay aşamasında. Davası da sürdüğü için olmalı, Başbakanlığın oluru olmadan yurtdışına çıkamıyor.

Zehir'in durumu SHP İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in soru önerge- siyle, Meclise de yansıtıldı. Neden pasaportunun verilmediği İçişleri Bakanından soruldu.

Aysel Zehir'in bir arkadaşımdan mektup aldım. Aysel'in cezaevinde yatan arkadaşı B.K., Aysel'in başından geçenleri özetle şöyle anlatıyor:

"Sayın Ekmekçi,

Daha önce Yeni Gündem dergisinde Aysel'le ilgili 'Ölsen de pasaport yok', geçen günlerde gazetenizde 'Sakıncalıya pasaport engeli' başlıklı haber yazılarını okudum. Bilindiği gibi, 1984 yılında İstanbul cezaevlerinde yaşadığımız baskı, dayak, işkence ve tek tip giysi uygulaması, hak gaspları vb. karşı nisan ayında başlayan 45 günlük açlık grevimiz yaşananları durduramayınca, süresiz açlık grevimiz, bugünden sonra ölüm orucuna dönüştü. Bunları, dört arkadaşımızın ölümü, Aysel'in de sakat kalmasıyla durdurabildik. Birçoğumuz da aylarca kanımız, canımız pahasına sürdürdüğümüz ölüm orucu direnişinin pek çok izlerini taşıyoruz.

Şimdi bizi ölüm orucu gibi çok ciddi bir eyleme başvurmaya iten koşulları anlatacak değilim. Genelde cezaevlerini, özelde de İstanbul cezaevlerinde yaşananları sağır sultan dahi biliyor. Bugün her şey ortada. Aysel, dışarıya çıkmasına dört ay gibi kısa bir zaman kalmasına rağmen yaşamı çekilmez bulup ölüme gönüllü olarak yatıyorsa, tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı bu koşullar hakkında herkesin durup düşünmesi gerekir. Sayın Ekmekçi, kim ister gencecik yaşında aylarca aç kalarak ölmeyi? Onlarca arkadaş, aylarca aç kalarak ölmeye yattık. Neden? Her insanın yüz kez, bin kez düşünmesi gerekir!

Dün, tutukluları ölüm yatıracak kadar yaşamı çekilmez kılanlar, onlarca insanın sakat kalmasına, ölmesine neden olanlar, bugün yazgı arkadaşım Aysel'in tedavisinin önüne pasaport engelini çıkarıyorlar. Bu engelleri dün bize boyun eğdiremedikleri, işkencede diz çöktüremedikleri için Aysel'e pasaport engeli çıkarıverdiler. Bugün pasaport engeli ile onun öcünü alıyorlar. Daha dün, türkülerinden dolayı Ruhi Su'ya da pasaport engeli çıkarıp, ölümüne seyirci kalıp ellerini ovuşturmadılar mı?

Aysel'in açlığının 60. günlerinde, Heydarpaşa Askeri Hastanesi'nde ölümlü pençeleşirken 'Nasıl olursa olsun, o kızı öldürmeyin!' diye telimat veren Başbakan, bugüne yurtdışında tedavi edilmesini alıkoyuyor.

Aysel, defalarca gözaltına alındı, yoğun işkenceler gördü. Bir defasında bizden misafirlik dönüşünde gözaltına alındı, 40 gün işkence gördü. Sürdüğü tutsaklık yıllarında birkaç kez, diğer arkadaşlarıyla 30'luk günleri bulan açlık grevlerine gitmek zorunda bırakıldı. En son gittiğinde, bünyesi ancak 62 gün dayanabildi. Gün gün, saat saat, damla damla eriyiyordu açlıktan. Her saat, her dakika açlığına, açlık acısına, bir başka acı ve ıstırap eklenerek açlığını sürdürdü. Bir organının kendisine 'ihane'likle 'infilak' edip yaşamının son bulmasını, ölmeyi çok isterdi. Bekliyordu açlığın, inanılmaz bitkinliği ve karabasanlar içinde ölümü. Bir deri bir kemik halindeydi. Yatağı, taş ve diken yığını gibi her yanına batırıyordu. Vücudunun muhtelif yerlerinde yaralar açılmış, çürümeler başlamıştı açlıktan. Derisi kemiklerini sarmaz olmuş, kırs kırs sarkıveriyordu. Adeta bir kemik külçesi halindeydi. Çürüyen vücudundan salgılanan kokulardan kurtulmak için kolonyaya sığınuyordu. Bütün bu acı ve çileyle, çok değer verdiği, ölüme gidebilecek kadar sevdası yaptığı, insanlığın yüce erdemleri ve onuru için katlanıyordu.

Aysel'in bünyesi hızlı çöküş sürecindeydi. Midesi suyu da kabul etmiyordu. Sirtında acı bir yanma, göğsünde sızı, beyininde korkunç bir ağırlık; gözleri hiçbir nesneyi seçemiyordu. Bize yazmıyor, haber gönderemiyordu. Konuşmakta zorlanıyordu. Zifiri bir karanlık içinde, ürkütücü karabasanlarla rüya aleminde yaşıyordu. Dış etleri çekilmiş, dişleri sallanır durumda, tahammülü güç bir ağız kokusu içinde, her an ölümün kendisini bulmasını bekliyordu. Arıyor ölümü, 'çile bitsin' diyor; bu ölüm kurşunla, yağlı ilmiğe, trafik kazasından gelen ani ölümlere benzemiyor. İple çeker gibi ölümü ivedil olarak istiyor, arzuluyor. Fakat olmuyor. Bilinçaltı içgüdüsel istem ve arzularına karşı koyuşu gerçekleştirilebilmek için sesli düşünüyor: 'Yemeyeceğim, içmeyeceğim, istemiyorum, hayır olmaz! Kabul etmiyorum. Dursun şu vahşet! İnsanca yaşamak istiyoruz biz!' diye mırıldanıyor Aysel. Çektiği açlığı, içinde taşıdığı coşkun ruh haliyle bastırıyor. Gözlerinin önünde, masaya dizilmiş tatmayacağı, yemeyeceği yiyeceklerin kokusu midasını bulandırıyor. Hiçkırıyor, hiçkırıkça kan geliyor ağzından. Kemik külçesi vücudu yatağına uzanmış durumda ölümü bekliyor. Gözleri çukura kaymış, feri kalmamıştı. Göremiyor, işitemiyor. Seçilen ökülmeye başlamıştı. Bütün duyuları körelmişti...

Aysel, açlığı süresince kendisini gönüllü olarak ölüme yatmaya iten koşulların yaratıcılarına karşı öfkesini dizginlemedi. Gücünü, uzun süreli oluşunu, insanlığın yüce erdemlerinden, inancından, düşünce ve kanaatinden; işkence yapan ve yaptırana duyduğu nefretten alıyordu. Onların sinsiz nazakot tuzaklarını görür, güler geçirdi. Onun için cezaevinde işkenceciler onu, boy hedefi seçmişlerdi. 'İnsanlık onuru işkenceyi yenecektir' sloganını her fırsatta yüzlerine haykırıyordu. Kendi içinde hiç umutsuzlukla tanışmadı. Beyin hücrelerindeki bazı işlevler son bulunca düşünce, inanç ve kanaatlerinden kaynaklanan, boyun eğmeyen iradesini, o ana dek beyninin emrine verebilmesini başardı. Bedeni açlıktan eriyip biterken, baskı, dayak, işkence ve ortaçağ zulmüne karşı, işkenceciye inat ölüm durağına doğru koşuverdi. İşkenceye karşı bir bayrak yarışına katılmıştı. Yiğit dört can kardeşini, yoldaşını yitirdi. Onuru için, diğer yargıları için katlandı buna. Aysel'in damarlarında bitmek üzere olan kan, artık beyin hücrelerini beslemiyor, bilincini yitiriyordu. Bitkin mi bitkin, kemik yığını vücudunun inilti şeklindeki ince ve kısık sesiyle çıkan sözcükleri, hastane duvarlarını aşarak yakınlarında ve arkadaşlarında gözyaşı oldu, hiçkırık oldu. 'Gün gelecek, us alabileceğine gelişecek, işkenceler karşısında yürekler birer dağ oluverecek, işkence yapanlardan, yaptırana hesap sorulacak' diye düşündü. İnsanlığın kalbinin, kendi kalbinde gürleyerek işkenceye karşı duyulan sessizliğin son bulacağını biliyordu. Kardeşliğin, inanç tohumlarının mutlaka bir gün işkenceye 'dur' diyeceğine inanıyordu..."